

Τμήμα Οικονομικών
Επιστημών

**MSc law &
economics**

DEPARTMENT of ECONOMICS,
UNIVERSITY of MACEDONIA
and SCHOOL of LAW,
ARISTOTLE UNIVERSITY of THESSALONIKI

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Νομική Σχολή

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

**ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ & ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΥΤΗΣ
ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ SOLVENCY II**

της

Ευαγγελίας Φ. Μηντζιώρη
Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: κα Ευμορφία Τζίβα

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης Δίκαιο και Οικονομικά

Οκτώβριος 2018

*Αφιερωμένη
στην οικογένειά μου
& στο Διευθύνοντα Σύμβουλο της INTERLIFE Α.Α.Ε.Γ.Α, κ. Ιωάννη Παν. Βοτσαρίδη.*

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ανάλυση του πλαισίου της Εταιρικής Διακυβέρνησης στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις σύμφωνα με την Οδηγία Solvency II. Αρχικά επιχειρείται ανάλυση της Εταιρικής Διακυβέρνησης εν γένει και στη συνέχεια ανάλυσή της στο περιβάλλον των ασφαλιστικών επιχειρήσεων δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στις γενικές αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης και στις τέσσερις βασικές λειτουργίες που διέπουν τη λειτουργία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων ήτοι τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου, τη λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης, τη λειτουργία διαχείρισης κινδύνων και την αναλογιστική λειτουργία.

Η παρούσα διπλωματική βασίζεται σε αναφορές σε ελληνική και ξένη βιβλιογραφία καθώς και σε άρθρα αναφορικά με την Εταιρική Διακυβέρνηση και δη την Εταιρική Διακυβέρνηση υπό τη σκοπιά της Οδηγίας Solvency II.

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.....	1
Εταιρική Διακυβέρνηση εν γένει.....	1
Ορισμοί & Λειτουργία της Εταιρικής Διακυβέρνησης.....	1
Η σημασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης στις επιχειρήσεις.....	3
Θεσμικό & Κανονιστικό Πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα.....	6
Ειδική αναφορά στο Ν. 3016/2002 – Κεφάλαιο Α' «Ειδικά Θέματα Διοίκησης και Λειτουργίας Ανωνύμων Εταιριών που έχουν εισηγμένες μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά που λειτουργεί στην Ελλάδα» ...	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β.....	11
Η Οδηγία 2009/138 (Solvency II) & τα βασικά της χαρακτηριστικά.....	11
Ενσωμάτωση της Οδηγίας Solvency II στην ελληνική νομοθεσία.....	11
Οι τρεις πυλώνες δόμησης της Οδηγίας Solvency II.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ.....	17
Η Εταιρική Διακυβέρνηση εντός της Οδηγίας Solvency II.....	17
Γενικές Απαιτήσεις Διακυβέρνησης.....	17
Το Διοικητικό Συμβούλιο ασφαλιστικής επιχείρησης.....	21
Επιτροπή Ελέγχου ασφαλιστικής επιχείρησης.....	25
Καταλληλότητα & Αξιοπιστία των μελών της διοίκησης ή των ατόμων που ασκούν εργασίες που περιλαμβάνονται στις βασικές λειτουργίες της επιχείρησης (fit & proper).	27
Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.....	29
Οι τρεις γραμμές άμυνας (Three Lines of Defence).....	32
Τέσσερις βασικές λειτουργίες εντός της ασφαλιστικής επιχείρησης.....	35
Λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου.....	36
Λειτουργία Κανονιστικής Συμμόρφωσης.....	39
Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων.....	42
Αναλογιστική Λειτουργία.....	47
Αλληλοεπικάλυψη των 4 βασικών λειτουργιών εντός της ασφαλιστικής επιχείρησης.....	49
Εξωτερική ανάθεση (εξωπορισμός).....	50
Βιβλιογραφικές αναφορές & Αρθρογραφίες.....	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Εταιρική Διακυβέρνηση εν γένει

Ορισμοί & Λειτουργία της Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Εταιρική Διακυβέρνηση (Corporate Governance) έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών συζητήσεων μεταξύ ακαδημαϊκών και ανώτατων στελεχών επιχειρήσεων λόγω της κρισιμότητάς της στον καθορισμό της συγκριτικής θέσης των επιχειρηματικών μονάδων στην παγκόσμια οικονομική ιεραρχία, αλλά και της σημαντικότητάς της στη διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης.¹

Στη διεθνή βιβλιογραφία απαντάται πληθώρα ορισμών αναφορικά με την έννοια της Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με την Επιτροπή Cadbury², «Εταιρική Διακυβέρνηση είναι το σύστημα με το οποίο διοικούνται και ελέγχονται οι εταιρίες».

Σύμφωνα με τις Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), οι οποίες αποτελούν διεθνώς σημείο αναφοράς, «η Εταιρική Διακυβέρνηση αρθρώνεται ως ένα σύστημα σχέσεων ανάμεσα στη Διοίκηση της εταιρίας, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), τους μετόχους της (shareholders) και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders), ενώ συνιστά τη δομή μέσω της οποίας προσεγγίζονται και τίθενται οι στόχοι της εταιρίας, εντοπίζονται οι βασικοί κίνδυνοι που αυτή αντιμετωπίζει κατά τη λειτουργία της, προσδιορίζονται τα μέσα επίτευξης των εταιρικών στόχων, οργανώνεται το σύστημα διαχείρισης κινδύνων και καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση της απόδοσης της Διοίκησης κατά τη διαδικασία εφαρμογής των παραπάνω».

Οι Αρχές του ΟΟΣΑ υπογραμμίζουν το ρόλο της καλής Εταιρικής Διακυβέρνησης στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων όσον αφορά αφενός στην αποτελεσματικότητα της εσωτερικής οργάνωσης και αφετέρου στο χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου.

---

¹ Απόσπασμα από Λούκα Σπανού, Δημοσιευμένο Άρθρο, Οικονομικά Θέματα, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών: «Συστήματα Εταιρικής Διακυβέρνησης και Σύγχρονη Επιχείρηση».

² Επιτροπή που συστάθηκε το 1991 στη Μεγάλη Βρετανία και δημοσίευσε το 1992 την έκθεση με τίτλο: «Financial Aspects of Corporate Governance», οι συστάσεις της οποίας αποσκοπούσαν στον περιορισμό των αποτυχιών των διοικητικών συμβουλίων των εταιριών και στη βελτίωση της εταιρικής τους διακυβέρνησης. Αποτέλεσε μετέπειτα τη βάση για τους εθελοντικούς κώδικες αυτορρύθμισης πολλών χωρών.

Σύμφωνα με τον La Porta (2000), η Εταιρική Διακυβέρνηση ασχολείται με τους μηχανισμούς, οι οποίοι προστατεύουν τα συμφέροντα των εξωτερικών επενδυτών (μέτοχοι και πιστωτές) ενάντια στις ατασθαλίες των εσωτερικών (διοίκηση/μάνατζερ).

Σύμφωνα με τους Shleifer και Vishny (1997) η Εταιρική Διακυβέρνηση ασχολείται με το πώς οι χρηματοδότες των επιχειρήσεων θα πάρουν πίσω τα χρήματά τους, εξασφαλίζοντας φυσικά κάποια απόδοση για την επένδυσή τους.

Το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (IEE) στο *Διεθνές Πλαίσιο Επαγγελματικής Εφαρμογής* ορίζει την Εταιρική Διακυβέρνηση ως το «συνδυασμό διαδικασιών και δομών που εφαρμόζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο με σκοπό να ενημερώσουν, διοικήσουν, εποπτεύσουν και κατευθύνουν τις δραστηριότητες ενός οργανισμού προς την επίτευξη των στόχων του».

Από νομική σκοπιά, η Εταιρική Διακυβέρνηση αποτελεί το πλαίσιο ρυθμίσεων και μηχανισμών στις ανώνυμες εταιρίες (ιδίως στις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο) με στόχο να διασφαλισθεί η υπαγωγή των συμφερόντων των διοικητών στο γενικό συμφέρον των εταιριών που διοικούν και των μετόχων αυτών.

Πάντως, ένας κοινά αποδεκτός ορισμός είναι ο ακόλουθος: Εταιρική Διακυβέρνηση είναι το σύνολο νομικών, θεσμικών και εθιμικών ρυθμίσεων, οι οποίες πρέπει να χαρακτηρίζουν τη δραστηριότητα κυρίως των εισηγμένων στα χρηματιστήρια εταιριών, αλλά όχι μόνο αυτών. Απαντά δε, στα ερωτήματα ποιος και πώς ελέγχει τις δραστηριότητες των εταιριών, καθώς και σε ποιους κατανέμονται τα οφέλη, αλλά και οι κίνδυνοι που απορρέουν από την εταιρική δραστηριότητα (Οικονομικά Χρονικά, 2006).

Πέραν των ανωτέρω δοθέντων ορισμών, στην πράξη, η Εταιρική Διακυβέρνηση έχει ως στόχο την προστασία των επενδυτών των εισηγμένων εταιριών σε χρηματιστήρια και η αναγκαιότητα θέσπισης συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης πηγάζει από τη σχέση εντολέα – εντολοδόχου (principal – agent) κυρίως ανάμεσα σε μετόχους και διευθυντικά στελέχη, μετόχους και πιστωτές, μεγαλομετόχους και μικρομετόχους. Η απόκλιση των σχετικών επιδιώξεων οδηγεί σε σύγκρουση συμφερόντων και καθιστά αναγκαίο το σχεδιασμό συστημάτων που διασφαλίζουν τα συμφέροντα των εντολέων. Στις επιχειρήσεις, οι μέτοχοι (εντολείς) αναθέτουν τη διεύθυνση της επιχείρησης στα διευθυντικά στελέχη (εντολοδόχους). Ομοίως, οι πιστωτές εμπιστεύονται τα κεφάλαιά τους στη διαχειριστικότητα των μετόχων. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι μικρομέτοχοι εμπιστεύονται τα κεφάλαιά τους στη διαχειριστικότητα των μεγαλομετόχων, οι οποίοι

συνήθως αποτελούν και τη διευθυντική ομάδα της επιχείρησης (Ν.Γ. Τραύλος, 2002, Β. Καζάς, 2004).

Η σημασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης στις επιχειρήσεις

Οι ειδικοί στον τομέα της Εταιρικής Διακυβέρνησης, σε αρκετές περιπτώσεις απέδωσαν την οικονομική κρίση του 2008 στην ανεπαρκή δομή της Εταιρικής Διακυβέρνησης των οργανισμών του ευρύτερου χρηματοοικονομικού τομέα. Στην πρόσφατη οικονομική ιστορία δεν υπήρξε παρόμοιας έντασης πίεση για τα Διοικητικά Συμβούλια προκειμένου να λάβουν έγκαιρες και εμπειριστατωμένες αποφάσεις οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις ήταν τόσο ζωτικής σημασίας ώστε να διακυβεύεται η βιωσιμότητα του χρηματοοικονομικού οργανισμού.

Είναι γεγονός ότι παγκοσμίως το επιχειρηματικό τοπίο εξακολουθεί να παραμένει ρευστό ενώ είναι γεμάτο από αναρίθμητα εμπόδια τα οποία παρεμποδίζουν αισθητά τις επιθυμητές υψηλές επιδόσεις των εταιριών, ανεξαρτήτως του τομέα εντός του οποίου αναπτύσσονται.

Ως ελέγχη και ανωτέρω, ως σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης ορίζεται το σύστημα των αρχών και πρακτικών βάσει του οποίου οργανώνεται, λειτουργεί και διοικείται η εταιρία ώστε να διαφυλάσσονται και να ικανοποιούνται τα έννομα συμφέροντα όλων όσων συνδέονται με αυτήν.

Παρόλο το ιδιαίτερα αυξανόμενο ενδιαφέρον για την Εταιρική Διακυβέρνηση των εποπτών του Χρηματοπιστωτικού συστήματος και παρά την αυξανόμενη βιβλιογραφία επί του θέματος, η εικόνα της Εταιρικής Διακυβέρνησης σε αρκετά σημεία παραμένει θολή κατά την εφαρμογή της στην πράξη.

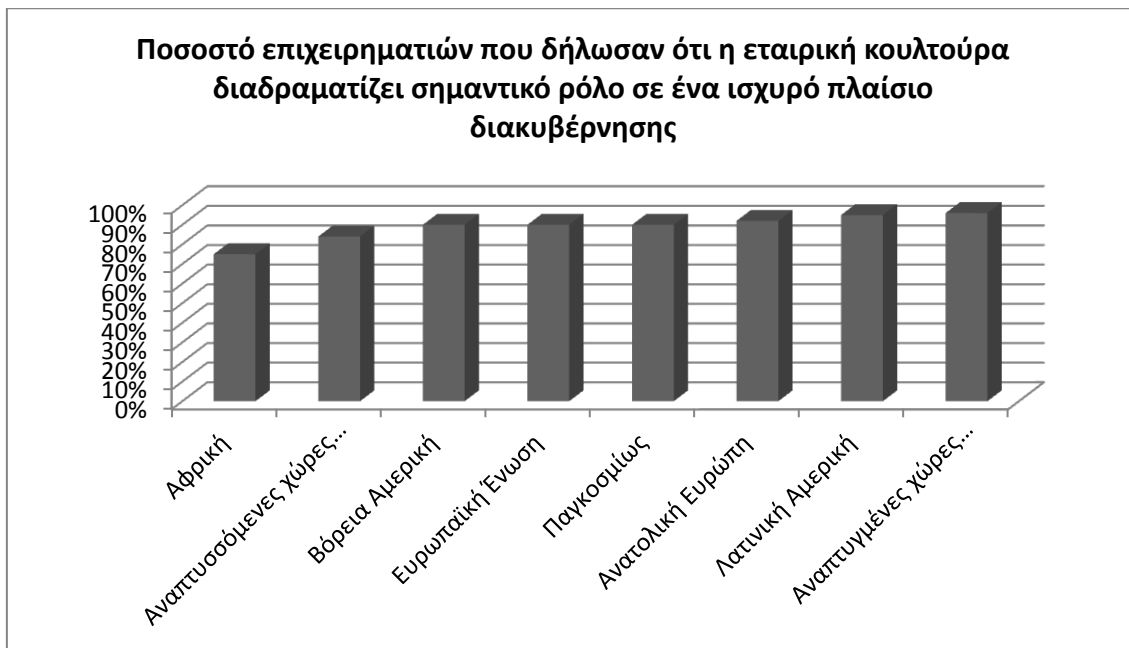
Προκειμένου η Εταιρική Διακυβέρνηση να επιτελεί τους στόχους της θα πρέπει μέσω της εφαρμογής της να ενισχύει τη συνάρτηση της συμμόρφωσης με την ευρύτερη στρατηγική της εταιρίας. Η αέναη συμμόρφωση με τους στρατηγικούς στόχους οδηγεί βαθμιαία στην επιθυμητή αύξηση των επιδόσεων. Οι εταιρίες οι οποίες δραστηριοποιούνται με τις παρούσες διαμορφωμένες συνθήκες, προκειμένου να διασφαλίσουν τη διάρκειά τους αλλά και την ανάπτυξη των εργασιών τους πρέπει να αντιδρούν αποτελεσματικά στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες με ετοιμότητα, ευκινησία και υψηλά επίπεδα προσαρμοστικότητας.

Σύμφωνα με ένα μεγάλο αριθμό μελετών και ερευνών αναφορικά με τη σχέση της Εταιρικής Διακυβέρνησης και της αύξησης των εταιρικών αποδόσεων, έχει παρατηρηθεί ότι η εδραίωση μιας δυναμικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων, η οποία προκύπτει μέσω του Συστήματος Εταιρικής Διακυβέρνησης της εταιρίας, μπορεί ακόμη και να διπλασιάσει την απόδοση της εταιρίας (Mc Kinsey Global Survey Results, 2009, Deutsche Bank 2000, 2003 & 2005).

Αξίζει αναφοράς η εμπειρική μελέτη του Cornelius (2005) η οποία υποστηρίζει ότι οι εταιρίες που εφαρμόζουν τις βέλτιστες πρακτικές της εταιρικής διακυβέρνησης παρουσιάζουν λιγότερες πιθανότητες αποτυχίας.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με έρευνα, η οποία διεξήχθη από την εταιρία Grant Thornton αναφορικά με την Εταιρική Διακυβέρνηση και τη σημασία που δίνεται από τη Διοίκηση (http://www.grant-thornton.gr/globalassets/1.-member-firms/greece/insights/pdfs/surveys/gt_corporate-governance_2015_gr.pdf) προκύπτει ότι :«εννέα στους δέκα επιχειρηματίες παγκοσμίως πιστεύουν πως η εταιρική κουλτούρα αποτελεί σημαντικό στοιχείο σε ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης. Συγκεκριμένα, αυτή την άποψη υποστηρίζουν – βάσει της έρευνας IBR της Grant Thornton – το 75% των επιχειρηματιών στην Αφρική και Νοτιοανατολική Ασία και πάνω από το 90% των ηγετών στην Ευρώπη, στην αναπτυγμένη Ασία και τον Ειρηνικό αλλά και στη Βόρεια και Λατινική Αμερική. Οι απόψεις δίστανται για το αν η Ανώτερη Διοίκηση της εταιρίας ή το ΔΣ είναι υπεύθυνοι για την καθιέρωση της εταιρικής κουλτούρας. Σύμφωνα με τον Sir Winfried Bischoff, πρόεδρο του Συμβουλίου Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης του Ηνωμένου Βασιλείου, τα Διοικητικά Συμβούλια είναι εκείνα που πρέπει να *«καθορίζουν τους στόχους της εταιρίας και τις συμπεριφορές που επιθυμούν να προωθήσουν»*. Αυτό αποδεικνύει το γεγονός ότι η εταιρική κουλτούρα έχει πολύ μεγαλύτερη διάρκεια ζωής από την τυπική διάρκεια θητείας ενός Διευθύνοντα Συμβούλου. Η επιχειρηματική κουλτούρα απαιτεί χρόνο να αναπτυχθεί και να εφαρμοσθεί σε μια εταιρία και άλλο τόσο χρόνο να αλλάξει. Η πλειοψηφία των μελών των ΔΣ που συμμετείχαν στην έρευνα που διεξήχθη συμφωνούν πως τα Διοικητικά Συμβούλια είναι υπεύθυνα να ευθυγραμμίσουν την Ανώτερη Διοίκηση με τα πρότυπα και τις προσδοκίες όσον αφορά στην επιχειρηματική κουλτούρα. Ακολούθως, είναι θέμα του Διευθύνοντα Συμβούλου και της Ανώτερης Διοίκησης να την εφαρμόσουν στην εταιρία».

Πηγή: Grant Thornton IBR 2015. Βλ. σελ. 19- μεθοδολογία για τους ορισμούς των αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών APACS

Οι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί (όπως είναι οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις οι οποίες αποτελούν αντικείμενο εξέτασης της παρούσας) εκτίθενται σε διάφορα είδη επιχειρηματικών κινδύνων. Η ορθή, προσήκουσα και εμπρόθεσμη διαχείριση των κινδύνων αυτών καθορίζει την πιθανότητα χρεοκοπίας τους. Αξίζει να αναφερθεί ότι παράλληλη την έκθεση του κλάδου στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, υπήρξαν ελάχιστες οι περιπτώσεις χρεοκοπίας ασφαλιστικών εταιριών παγκοσμίως.

Από διάφορες έρευνες που διενεργήθηκαν στο παρελθόν από την Standard & Poor's και που είχαν ως στόχο της διερεύνηση των αιτιών της χρεοκοπίας ασφαλιστικών εταιριών παγκοσμίως, τα βασικά ευρήματα είχαν ως ακολούθως:

- ανεπαρκής διαχείριση ρευστότητας
- υπο-τιμολόγηση & υπο-αποθεματοποίηση
- μεγάλη ανοχή στον επενδυτικό κίνδυνο
- διοίκηση & διακυβέρνηση
- εξαγορές και επιθετικά ανοίγματα σε άγνωστες γραμμές προϊόντων/αγορές.

Διαπιστώνουμε ότι μια εκ των αιτιών της χρεοκοπίας ασφαλιστικών επιχειρήσεων είναι η διοίκηση της ασφαλιστικής επιχείρησης και η διακυβέρνησή της ήτοι ο ανεπαρκής σχεδιασμός του συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης σε συνδυασμό με λαθεμένες αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων. Επιπρόσθετα, η έλλειψη διαδικασιών που θα διασφάλιζαν την ενημέρωση των κατάλληλων στελεχών αλλά και επιλογές υπερέκθεσης σε ασφαλιστικές υποχρεώσεις ή σε τρίτα μέρη που δεν εκτιμήθηκαν ορθά, είχαν ως απότοκο την κατάρρευση των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Για το λόγο τούτο καθίσταται αναγκαία για τη λειτουργία της ασφαλιστικής επιχείρησης και κατ' επέκταση την κερδοφορία της, η ορθή εταιρική διακυβέρνησή της.

Θεσμικό & Κανονιστικό Πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, το πλαίσιο της Εταιρικής Διακυβέρνησης έχει αναπτυχθεί κυρίως μέσω της υιοθέτησης υποχρεωτικών κανόνων, όπως ο Ν. 3016/2002 – Κεφάλαιο Α' «*Ειδικά Θέματα Διοίκησης και Λειτουργίας Ανωνύμων Εταιριών που έχουν εισηγμένες μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά που λειτουργεί στην Ελλάδα*» -ως ισχύει- που μεταξύ άλλων επιβάλλει τη συμμετοχή μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών στα διοικητικά συμβούλια των ελληνικών εισηγμένων εταιριών, τη θέσπιση και τη λειτουργία μονάδας εσωτερικού ελέγχου και την υιοθέτηση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της εταιρίας.

Στην Ελλάδα, όπως εξάλλου και στις περισσότερες χώρες της ΕΕ και του ΕΟΧ, ο Νόμος περί ανωνύμων εταιριών (Κ.Ν. 2190/1920) ως ισχύει περιλαμβάνει τους βασικούς κανόνες διακυβέρνησής τους. Αξίζουν ιδιαίτερης αναφοράς τα άρθρα 43 ββ και 22^α παρ1α του Κ.Ν. 2190/1920 τα οποία προβλέπουν την υποχρέωση των εισηγμένων εταιριών να συμπεριλαμβάνουν στην ετήσια (ή ενοποιημένη) έκθεση διαχείρισης δήλωση (ενοποιημένης) εταιρικής διακυβέρνησης ως ειδικό τμήμα της ετήσιας (ή ενοποιημένης) έκθεσης διαχείρισης. Ειδικότερα, η δήλωση (ενοποιημένης) εταιρικής διακυβέρνησης δέον να περιέχει τις εξής πληροφορίες:

(α) παραπομπή κατά περίπτωση στα ακόλουθα:

- ✓ αναφορά στον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης στον οποίο υπάγεται η εταιρία ή τον οποίο έχει αποφασίσει αυτοβούλως να εφαρμόζει η εταιρία καθώς και τον τόπο στον οποίο είναι διαθέσιμο το σχετικό κείμενο,
- ✓ αναφορά στις πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζει η εταιρία επιπλέον των προβλέψεων του νόμου, καθώς και παραπομπή στον τόπο όπου τις έχει δημοσιοποιήσει,
- ✓ περιγραφή των κύριων χαρακτηριστικών των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων της εταιρίας σε σχέση με τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων,
- ✓ τα πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται κατά το άρθρο 10 παρ.1 στοιχεία γ), δ), στ), η) και θ) της Οδηγίας 2004/25/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 21^{ης} Απριλίου 2004, σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς, εφόσον η εταιρία υπάγεται στην εν λόγω οδηγία.
- ✓ Τα πληροφοριακά στοιχεία για τον τρόπο λειτουργίας της γενικής συνέλευσης των μετόχων και τις βασικές εξουσίες της, καθώς και περιγραφή των δικαιωμάτων των μετόχων και του τρόπου άσκησής τους.
- ✓ τη σύνθεση και τον τρόπο λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου και τυχόν άλλων διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων ή επιτροπών της εταιρίας.

(β) αν η εταιρία αποκλίνει από τον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης, στον οποίο υπάγεται ή εφαρμόζει, η δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης περιλαμβάνει περιγραφή της απόκλισης με αναφορά στα σχετικά μέρη του κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης και αιτιολόγηση της απόκλισης αυτής. Σε περίπτωση δε που η εταιρία δεν εφαρμόζει ορισμένες διατάξεις του κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης, στον οποίο υπάγεται ή τον οποίο εφαρμόζει, η δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης περιλαμβάνει αναφορά της διάταξης που δεν εφαρμόζει και εξήγηση των λόγων της μη εφαρμογής.

Επισημαίνεται ότι έχει ήδη δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο Ν. 4548/2018 για την αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιριών. Το νέο πλαίσιο αναθεωρεί πλήρως τον Κ.Ν. 2190/1920 και θα τεθεί σε εφαρμογή την 01/01/2019.

Επιπρόσθετα, ένα πλήθος άλλων νομοθετικών πράξεων ενσωμάτωσαν στο ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο τις ευρωπαϊκές οδηγίες εταιρικού δικαίου, δημιουργώντας νέους κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης όπως ο Ν. 4449/2017 που επιβάλλει τη σύσταση επιτροπών ελέγχου και ο Ν.3884/2010 που αφορά σε δικαιώματα των μετόχων και

πρόσθετες εταιρικές υποχρεώσεις γνωστοποιήσεων προς τους μετόχους στο πλαίσιο προετοιμασίας της Γενικής Συνέλευσης.

Τέλος, έχει θεσπισθεί ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (συντάκτης: Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης: Κοινή Πρωτοβουλία EXAE & ΣΕΒ) για τις εισηγμένες εταιρίες, ο οποίος έχει ως βασικό στόχο την εκπαίδευση και καθοδήγηση των ΔΣ των ελληνικών εταιριών σε θέματα βέλτιστων πρακτικών διακυβέρνησης. Ένας άλλος στόχος του εν λόγω Κώδικα είναι η βελτίωση της πληροφόρησης των ιδιωτών ή θεσμικών μετόχων, Ελλήνων και αλλοδαπών, και η ενίσχυση της συμμετοχής τους στις εταιρικές υποθέσεις. Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης διευκολύνει τις εισηγμένες εταιρίες στην τήρηση της υποχρέωσής τους βάσει των άρθρων 22^α παρ.1^α και 43ββ του Κ.Ν. 2190/1920 με βάση την αρχή: “comply or explain”, που σημαίνει ότι αν κάποια εταιρία αποφασίσει να μην τον εφαρμόσει στο σύνολό του οφείλει να αναφέρει τα σημεία στα οποία αποκλίνει και να αιτιολογήσει την απόκλιση τούτη. Ο εν λόγω Κώδικας περιλαμβάνει δύο ειδών διατάξεις: (α) γενικές αρχές: απευθύνονται σε όλες τις εταιρίες, εισηγμένες και μη και (β) ειδικές πρακτικές: αφορούν μόνο τις εισηγμένες εταιρίες καθώς αναπτύσσουν περαιτέρω τη σχετική γενική αρχή και καθοδηγούν την εφαρμογή της στο πλαίσιο το ρυθμιστικού και ιδιοκτησιακού καθεστώτος των εισηγμένων εταιριών.

Ειδικά για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις είτε είναι εισηγμένες στο ΧΑ είτε όχι πέραν των ανωτέρω αναφορικά με την Εταιρική Διακυβέρνηση ισχύουν (και) οι διατάξεις του Ν. 4364/2016 (σχετική ανάλυση ακολουθεί κατωτέρω).

Ειδική αναφορά στο Ν. 3016/2002 – Κεφάλαιο Α’ «Ειδικά Θέματα Διοίκησης και Λειτουργίας Ανωνύμων Εταιριών που έχουν εισηγμένες μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά που λειτουργεί στην Ελλάδα»

Στόχος του Ν. 3016/2002 είναι η προσαρμογή των κανόνων που διέπουν τη διοίκηση και λειτουργία των ανωνύμων εταιριών στα δεδομένα που ανακύπτουν από την εισαγωγή τους σε οργανωμένη αγορά (βλ. σχετική εισηγητική έκθεση).

Επισημαίνεται ότι ο εν λόγω νόμος αφορά μόνο τις ανώνυμες εταιρίες που έχουν εισηγμένες μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά που λειτουργεί στην Ελλάδα. Ρητή πρόβλεψη δε υπάρχει στο άρθρο 1 αυτού (Ν. 3016/2002) αναφέροντας ότι οι διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 εφαρμόζονται μόνο εφόσον δεν αντίκεινται στις (ειδικότερες) διατάξεις του.

Σύμφωνα με το Ν. 3016/2002 πρώτη υποχρέωση του Διοικητικού Συμβουλίου κάθε εισηγμένης ανώνυμης εταιρίας αποτελεί η διαρκής επιδίωξη της ενίσχυσης της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας της εταιρίας και η προάσπιση του γενικού εταιρικού συμφέροντος (άρθρο 2 παρ. 1).

Ο Ν. 3016/2002 επιτάσσει το Διοικητικό Συμβούλιο να αποτελείται από εκτελεστικά και μη εκτελεστικά μέλη. Εκτελεστικά μέλη θεωρούνται αυτά που ασχολούνται με τα καθημερινά θέματα διοίκησης της εταιρίας, ενώ μη εκτελεστικά τα επιφορτισμένα με την προαγωγή όλων των εταιρικών ζητημάτων. Επιπρόσθετα, ο Ν.3016/2002 επιτάσσει: (α) ο αριθμός των μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου να μην είναι μικρότερος του 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών και (β) μεταξύ των μη εκτελεστικών μελών να υπάρχουν δύο τουλάχιστον ανεξάρτητα μέλη κατά την έννοια του άρθρου 4 του ίδιου νόμου. Το άρθρο 4 του Ν. 3016/2002 κάνει αναφορά στα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου τα οποία πρέπει κατά τη διάρκεια της θητείας τους να μην κατέχουν μετοχές σε ποσοστό μεγαλύτερο του 0,5% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας και να μην έχουν σχέση εξάρτησης με την εταιρία ή με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα.

Σχέση εξάρτησης σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο υπάρχει όταν μέλος του ΔΣ:

(α) διατηρεί επιχειρηματική ή άλλη επαγγελματική σχέση με την εταιρία ή με συνδεδεμένη με αυτή επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 42ε παρ.5 του Κ.Ν. 2190/1920, η οποία σχέση από τη φύση της επηρεάζει την επιχειρηματική της δραστηριότητα, όταν ιδίως είναι σημαντικός προμηθευτής ή πελάτης της εταιρείας.

(β) Είναι πρόεδρος του Δ.Σ. ή διευθυντικό στέλεχος της εταιρίας, καθώς και εάν έχει τις ως άνω ιδιότητες ή είναι εκτελεστικό μέλος του διοικητικού συμβουλίου σε συνδεδεμένη με την εταιρία επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 42ε παρ. 5 του Κ.Ν. 2190/1920 ή διατηρεί σχέση εξαρτημένης εργασίας ή έμμισθης εντολής με την εταιρία ή τις συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις.

(γ) Έχει συγγένεια μέχρι δεύτερου βαθμού ή είναι σύζυγος εκτελεστικού μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντικού στελέχους ή μετόχου που συγκεντρώνει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας ή συνδεδεμένης με αυτήν επιχείρησης κατά την έννοια του άρθρου 42ε παρ. 5 του Κ.Ν. 2190/1920.

(δ) Έχει διοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κ.Ν. 2190/1920.

Ο Ν. 3016/2002 επιπλέον επιτάσσει ότι η αμοιβή και οι τυχόν λοιπές αποζημιώσεις των μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 και είναι ανάλογες με το χρόνο που διαθέτουν για τις συνεδριάσεις του και την εκπλήρωση των καθηκόντων που τους ανατίθενται. Το δε σύνολο των αμοιβών και των τυχόν αποζημιώσεων των μη εκτελεστικών μελών του ΔΣ αναφέρονται σε χωριστή κατηγορία στο προσάρτημα των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην υποχρέωση των εταιριών να διαθέτουν Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας ο οποίος καταρτίζεται με απόφαση του ΔΣ της εταιρίας και περιλαμβάνει:

(α) τη διάρθρωση των υπηρεσιών της εταιρίας, τα αντικείμενά τους, καθώς και τη σχέση των υπηρεσιών μεταξύ τους και με τη διοίκηση,

(β) τις αρμοδιότητες των εκτελεστικών και μη εκτελεστικών μελών του ΔΣ,

(γ) τις διαδικασίες πρόσληψης των διευθυντικών στελεχών της εταιρίας και αξιολόγησης της απόδοσής τους,

(δ) τις διαδικασίες παρακολούθησης αναφορικά με συναλλαγές και οικονομικές δραστηριότητες της εταιρίας,

(ε) τις διαδικασίες δημόσιας γνωστοποίησης συναλλαγών των προσώπων που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα στην εταιρία,

(στ) τους κανόνες που διέπουν τις συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων εταιριών, την παρακολούθηση των συναλλαγών αυτών και την κατάλληλη γνωστοποίησή τους στα όργανα και τους μετόχους της εταιρίας.

Περαιτέρω, ο Ν. 3016/2002 προβλέπει την ύπαρξη του εσωτερικού ελέγχου στις εταιρίες με αρμοδιότητες ως αυτές αναλυτικώς περιγράφονται στο άρθρο 8 αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Η Οδηγία 2009/138 (Solvency II) & τα βασικά της χαρακτηριστικά

Ενσωμάτωση της Οδηγίας Solvency II στην ελληνική νομοθεσία

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να αναλυθεί η Εταιρική Διακυβέρνηση στις ασφαλιστικές εταιρίες στο πλαίσιο της Οδηγίας Solvency II, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το ν.4364/2016.

Συγκεκριμένα, με το ν. 4364/2016 αντικαταστάθηκε εξ ολοκλήρου το ν.δ. 400/1970 «περί ιδιωτικής επιχειρήσεως ασφαλίσεως» που αποτελούσε μέχρι την 31.12.2015 το βασικό κορμό της ειδικής νομοθεσίας της ασφαλιστικής επιχείρησης. Ο ν. 4364/2016, ο οποίος αποτελεί την ελληνική «νομοθεσία εποπτείας της (αντ) ασφαλιστικής επιχείρησης», τιτλοφορείται: *«Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2009/138 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25^{ης} Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), στα άρθρα 2 και 8 της Οδηγίας 2014/51 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Απριλίου 2014 σχετικά με την τροποποίηση των Οδηγιών 2003/71 και 2009/138, και των Κανονισμών αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010, όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (εφεξής ΕΑΑΕΣ) και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών, καθώς και στο άρθρο 4 της Οδηγίας 2011/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων και συναφείς διατάξεις της νομοθεσίας περί της ιδιωτικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις».*

Ο νόμος αυτός αφορά στο συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος του τη μεταφορά στην Ελληνική έννομη τάξη των διατάξεων της Οδηγίας 2009/138, που ονομάζεται και Οδηγία Solvency II (Φερεγγυότητα II), επειδή αποτελεί το «πρώτο επίπεδο» του νέου

συστήματος εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με τη συλλογική ονομασία Solvency II.

Η σύνταξη και εφαρμογή της Οδηγίας, αλλά και ολόκληρου του συστήματος Solvency II, αποτέλεσε το υπ' αριθμόν ένα θέμα της ευρωπαϊκής επικαιρότητας του τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης την τελευταία δεκαετία. Η μεγάλη αυτή διάρκεια προετοιμασίας οφειλόταν και στις αναβολές του χρόνου θέσης της σε ισχύ. Αιτία των συνεχών αυτών αναβολών ήταν κυρίως θέματα που σχετίζονταν με τη χρηματοοικονομική κρίση και τη ρυθμιστική αντιμετώπισή της σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Αποτελεί συνεπώς ο ν. 4364/2016 την ελληνική εκδοχή της Οδηγίας 2009/138 (Solvency II).

Αξίζει να αναφερθεί ότι αναφορικά με το αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής ήτοι της εταιρικής διακυβέρνησης, ο ν. 4364/2016, σε αντίθεση με το ν.δ. 400/1970, περιέχει ιδιαίτερα αναλυτικές διατάξεις σχετικά με τις απαιτήσεις και το σύστημα διακυβέρνησης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Η βελτίωση της διακυβέρνησης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους της Solvency II. Βασική επιδίωξη του ενωσιακού νομοθέτη είναι να διασφαλισθεί ότι οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις θα διαθέτουν αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης ώστε να επιτύχουν την προσδοκώμενη κερδοφορία τους και πάντως να αποτραπεί ο κίνδυνος κατάρρευσής τους καθώς αυτή (η κατάρρευση) αν συμβεί θα επηρεάσει πολλαπλώς την ευρύτερη οικονομία.

Οι τρεις πυλώνες δόμησης της Οδηγίας Solvency II

Πυλώνας 1 Ποσοτικές Απαιτήσεις	Πυλώνας 2 Ποιοτικές Απαιτήσεις και Αρχές Εποπτείας	Πυλώνας 3 Δημοσιοποίηση και Διαφάνεια
<ul style="list-style-type: none"> • Ελάχιστο κεφάλαιο φερεγγυότητας (M.C.R.) • Κεφάλαιο φερεγγυότητας (S.C.R.) • Τεχνικές προβλέψεις • Επενδύσεις • Περιουσιακά στοιχεία	<ul style="list-style-type: none"> • Εταιρική Διακυβέρνηση • O.R.S.A. • Εποπτική διαδικασία	<ul style="list-style-type: none"> • Απαιτήσεις δημοσίευσης και διαφάνειας • I.F.R.S. • Ομαλή μετάβαση

Όπως και η Οδηγία 2009/138, έτσι και ο ν. 4364/2016 βασίζεται σε τρεις πυλώνες, για τους οποίους έχουν γίνει εκτεταμένες συζητήσεις, επί σειρά ετών από τους ενδιαφερόμενους σε ευρωπαϊκό επίπεδο και σε εθνικό επίπεδο των Κρατών μελών. Πρόκειται για το σύστημα κεφαλαιακής επάρκειας, το οποίο δομείται σε τρεις πυλώνες.³

Ο **πρώτος πυλώνας** της Οδηγίας και του ν. 4364/2016 αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, τις τεχνικές προβλέψεις και τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης. Για αυτό και ονομάζεται πυλώνας που περιέχει τις ποσοτικές απαιτήσεις.

Στον πρώτο πυλώνα, δηλαδή στις ποσοτικές απαιτήσεις φερεγγυότητας, το κύριο σημείο ενδιαφέροντος είναι η υιοθέτηση του Ελάχιστου Κεφαλαίου Φερεγγυότητας (MCR – Minimum Capital Requirement), κάτω του οποίου η ασφαλιστική επιχείρηση οδηγείται σε εποπτική παρέμβαση και πιθανή ανάκληση αδειας, καθώς και του Απαιτούμενο Κεφαλαίου Φερεγγυότητας (SCR- Solvency Capital Requirement), το οποίο είναι το κεφάλαιο «στόχος», που θα πρέπει να κατέχει η ασφαλιστική εταιρία προκειμένου να μην κινδυνεύει με χρεοκοπία με ποσοστό εμπιστοσύνης VaR (Value at Risk) 99.5% σε χρονικό ορίζοντα ενός έτους.

Ο **δεύτερος πυλώνας** αφορά τις ποιοτικές απαιτήσεις της Οδηγίας και του ν. 4364/2016. Οι απαιτήσεις αυτές επικεντρώνονται στο σύστημα διακυβέρνησης της

³ Για περιγραφή των τριών πυλώνων βλ. “Solvency II Εποπτεία των (Αντ) ασφαλιστικών Επιχειρήσεων”, Ιωάννης Κ. Ρόκας, 2016, Εκδόσεις Σάκκουλα.

επιχείρησης (το οποίο αποτελεί αντικείμενο της παρούσης) και στον έλεγχο και στις εξουσίες της εποπτικής Αρχής να επεμβαίνει στη διαχείριση του κινδύνου. Κάθε ασφαλιστική επιχείρηση οφείλει να έχει σύστημα διακυβέρνησης οργανωμένο κατά τρόπο που να εγγυάται την επάρκεια και τη διαφάνεια της λειτουργίας του. Δίνεται έμφαση στις διακριτές λειτουργίες που πρέπει να υιοθετούνται και να διαθέτει το σύστημα διακυβέρνησης, όπως είναι, ενδεικτικά η λειτουργία διαχείρισης κινδύνων και η αναλογιστική λειτουργία. Για το σκοπό αυτόν, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διενεργούν ίδια αξιολόγηση κινδύνου και φερεγγυότητας (γνωστή ως ORSA – Own Risk Solvency Assessment) προκειμένου να αναγνωρίζουν τους κινδύνους και τα κεφάλαια που απαιτούνται για τη διαχείρισή τους. Σημαντική λειτουργία είναι και η κανονιστική συμμόρφωση, ο εσωτερικός έλεγχος καθώς και η εξωτερική ανάθεση, αν υπάρξει.

Τέλος, ο **τρίτος πυλώνας** αφορά τη δημόσια πληροφόρηση (τη δημοσιοποίηση, δηλαδή, πληροφοριών προς το ευρύ κοινό) και την παροχή εκτεταμένων πληροφοριών προς τη Εποπτική Αρχή και προς την ΕΙΟΠΑ αλλά μόνο για τις εποπτικές τους ανάγκες. Στοχεύει στη δόμηση «συμμετρίας στην πληροφόρηση» κατά το πρότυπο της εποπτείας των τραπεζών.

Η δημοσιοποίηση οικονομικών στοιχείων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων προς το ευρύ καταναλωτικό και μη κοινό και όχι μόνο προς την Εποπτική Αρχή, αποτελεί καινοτομία της Solvency II. Ο ενωσιακός νομοθέτης ευελπιστεί ότι με τον τρόπο αυτό θα διασφαλισθεί η διαφάνεια και θα τονωθεί η λεγόμενη «πειθαρχία της αγοράς».

Με τη δημοσιοποίηση παρέχεται επίσης η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους σύγκρισης της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων, της εταιρικής διακυβέρνησης και της κεφαλαιακής και οργανωτικής επάρκειας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, αλλά και πληροφόρησης των μεθόδων και εν γένει πρακτικών που εφαρμόζει η Εποπτική Αρχή για την καλύτερη διασφάλιση της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με τις απαιτήσεις του νέου ρυθμιστικού πλαισίου.

Ειδικότερα, όσον αφορά τη δημοσιοποίηση πληροφοριών προς το ευρύ κοινό, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να δημοσιοποιούν, σε ετήσια βάση, έκθεση σχετικά με τη φερεγγυότητα και τη χρηματοοικονομική τους κατάσταση (Solvency and Financial Condition Report – SFCR) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο

ν. 4364/2016 (άρθρο 38) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/35 (άρθρο 290 επομ.). Η εν λόγω έκθεση περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- (α) περιγραφή της δραστηριότητας και των επιδόσεων της επιχείρησης,
- (β) περιγραφή του συστήματος διακυβέρνησης και εκτίμηση για την καταλληλότητα αυτού σε σχέση με το προφίλ κινδύνου της επιχείρησης,
- (γ) περιγραφή χωριστά για κάθε κατηγορία κινδύνου, του βαθμού έκθεσης, συγκέντρωσης, μείωσης και ευαισθησίας στους κινδύνους,
- (δ) περιγραφή, χωριστά για τα στοιχεία του ενεργητικού, τις τεχνικές προβλέψεις, και τις λοιπές υποχρεώσεις, των τεχνικών βάσεων και των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την αποτίμησή τους, με επεξήγηση τυχόν σημαντικών αποκλίσεων από τις αντίστοιχες τεχνικές βάσεις και μεθόδους που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων,
- (ε) περιγραφή της διαχείρισης των κεφαλαίων.

Διευκρινίζεται ότι ο βαθμός λεπτομέρειάς της εξαρτάται από πολλές παραμέτρους και διέπεται από δύο βασικές αρχές: την αρχή της αναλογικότητας (proportionality) και την αρχή της σημαντικότητας (materiality).

Αναφέρεται δε ότι, σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 77/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις διαθέτουν πολιτική δημοσιοποίησης η οποία οφείλει να συνάδει με το άρθρο 8 της υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ «Υιοθέτηση Κατευθυντηρίων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) σχετικά με το σύστημα διακυβέρνησης» και η οποία περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- (α) προσδιορισμό των προσώπων/λειτουργιών που έχουν την ευθύνη για την κατάρτιση και την κριτική ανάγνωση των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται,
- (β) τις διαδικασίες για την εκπλήρωση των απαιτήσεων δημοσιοποίησης,
- (γ) τις διαδικασίες για την κριτική ανάγνωση και την έγκριση της έκθεσης φερεγγυότητας και χρηματοοικονομικής κατάστασης από το Διοικητικό Συμβούλιο

(δ) προσδιορισμό των πληροφοριών οι οποίες είναι ήδη διαθέσιμες δημοσίως και τις οποίες η ασφαλιστική επιχείρηση θεωρεί ισοδύναμες ως προς τη φύση και το πεδίο εφαρμογής με τις απαιτήσεις για τις πληροφορίες της έκθεσης φερεγγυότητας και χρηματοοικονομικής κατάστασης

(ε) συγκεκριμένες πληροφορίες τις οποίες η ασφαλιστική επιχείρηση προτίθεται να μην δημοσιοποιήσει στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 40 του ν. 4364/2016

(στ) πρόσθετες πληροφορίες τις οποίες η επιχείρηση έχει αποφασίσει να δημοσιοποιήσει σε εκούσια βάση σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 41 του ν. 4364/2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Η Εταιρική Διακυβέρνηση εντός της Οδηγίας Solvency II

Γενικές Απαιτήσεις Διακυβέρνησης

Οι Ασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν να διαθέτουν αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης που διασφαλίζει τη χρηστή και συνετή διοίκησή τους. Το σύστημα διακυβέρνησης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον επαρκή και διάφανη οργανωτική δομή (οργανόγραμμα) με σαφή κατανομή και κατάλληλο διαχωρισμό καθηκόντων, καθώς και αποτελεσματικό μηχανισμό με τον οποίο διασφαλίζεται η μετάδοση των πληροφοριών εντός της επιχείρησης.

Το σύστημα διακυβέρνησης οφείλει να είναι ανάλογο προς τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα του τρόπου λειτουργίας και διοίκησης της ασφαλιστικής επιχείρησης (αρχή αναλογικότητας).

Το σύστημα διακυβέρνησης δέον να υπόκειται σε περιοδικό εσωτερικό έλεγχο και ανασκόπηση. Το διοικητικό συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης καθορίζει το πεδίο εφαρμογής και τη συχνότητα της εν λόγω αξιολόγησης/ανασκόπησης λαμβάνοντας υπόψιν τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων. Το πεδίο εφαρμογής, τα ευρήματα καθώς και τα συμπεράσματα της αξιολόγησης καταγράφονται δεόντως και υποβάλλονται προς διερεύνηση στο διοικητικό συμβούλιο ώστε αυτό εν συνεχεία να αποφασίσει αν το εν λόγω σύστημα διακυβέρνησης καλύπτει τις ανάγκες της επιχείρησης και αν είναι ευθυγραμμισμένο προς το ισχύον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την ασφαλιστική επιχείρηση.

Είναι δε υποχρεωτική η γραπτή τήρηση και έγκριση των πολιτικών από το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης κατ' ελάχιστον για τη διαχείριση κινδύνων, το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου καθώς και των εξωτερικών αναθέσεων (outsourcing) ανά περίπτωση. Οι καταγεγραμμένες πολιτικές θα πρέπει να επανεξετάζονται και να επικαιροποιούνται ή να αναθεωρούνται τουλάχιστον σε ετήσια βάση και να προσαρμόζονται αναλόγως των επιχειρησιακών μεταβολών.

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή των πολιτικών χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα μέσα και διαδικασίες,

συμπεριλαμβανομένων και σχεδίων εκτάκτου ανάγκης ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια και η κανονικότητα των εργασιών τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 της υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος: «Υιοθέτηση Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) σχετικά με το σύστημα διακυβέρνησης (ΕΙΟΡΑ – ΒοS -14-253/28.01.2015) όλες οι αναγκαίες πολιτικές στο πλαίσιο του συστήματος διακυβέρνησης οφείλουν να είναι έγγραφες, να έχουν εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης και να είναι εναρμονισμένες με την επιχειρηματική της στρατηγική. Κάθε πολιτική δέον να καθορίζει με σαφήνεια: (α) τους επιδιωκόμενους στόχους της πολιτικής (β) τις εργασίες που πρέπει να εκτελούνται στο πλαίσιο της πολιτικής και το πρόσωπο που είναι αρμόδιο για την άσκησή τους (γ) τις διεργασίες και τις διαδικασίες υποβολής αναφορών που εφαρμόζονται, και (δ) την υποχρέωση των σχετιζόμενων με τις εν λόγω εργασίες οργανωτικών μονάδων να ενημερώνουν τις βασικές λειτουργίες ήτοι τη διαχείριση κινδύνων, την εσωτερική επιθεώρηση (εσωτερικό έλεγχο), την κανονιστική συμμόρφωση και την αναλογιστική λειτουργία για κάθε είδους πληροφορία που αφορά στην εκτέλεση των αντιστοίχων καθηκόντων των προσώπων που εκτελούν τις εν λόγω λειτουργίες.

Ειδική μνεία γίνεται στις πολιτικές που αφορούν στις βασικές λειτουργίες καθώς αυτές δέον να καθορίζουν τη θέση των εν λόγω λειτουργιών στην οργανωτική και λειτουργική δομή των επιχειρήσεων καθώς και τα δικαιώματα και τις εξουσίες αυτών.

Η εποπτική αρχή είναι επιφορτισμένη να αξιολογεί και να επαληθεύει το σύστημα διακυβέρνησης των επιχειρήσεων ενώ είναι σε θέση να ζητήσει βελτιώσεις για την ενδυνάμωσή του.

Ο κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός ΕΕ 2015/35 της Επιτροπής της 10.10.2014 για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II) – άρθρο 258- αναφέρει:

«Οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις ικανοποιούν όλες τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- (α) θεσπίζουν, εφαρμόζουν και διατηρούν σύστημα αποτελεσματικής συνεργασίας, εσωτερικής αναφοράς και επικοινωνίας σε όλα τα σχετικά επίπεδα της επιχείρησης
- (β) θεσπίζουν, εφαρμόζουν και διατηρούν αποτελεσματικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων καθώς και οργανωτική διάρθρωση που προσδιορίζει σαφώς τις ιεραρχικές σχέσεις και την κατανομή καθηκόντων και αρμοδιοτήτων, και λαμβάνει υπόψη τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των εγγενών κινδύνων της δραστηριότητας της επιχείρησης
- (γ) εξασφαλίζουν ότι τα μέλη του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου διαθέτουν συλλογικά τα αναγκαία προσόντα, τις ικανότητες, τις δεξιότητες και την επαγγελματική πείρα στους σχετικούς τομείς της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ώστε να διαχειρίζονται αποτελεσματικά και να επιβλέπουν την επιχείρηση με επαγγελματικό τρόπο
- (δ) εξασφαλίζουν ότι κάθε μέλος του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου διαθέτει τα αναγκαία προσόντα, τις ικανότητες, τις δεξιότητες και την επαγγελματική πείρα για την εκτέλεση των καθηκόντων που του ανατίθενται
- (ε) απασχολεί προσωπικό με τις ικανότητες, τις γνώσεις και την εμπειρία που απαιτούνται για την ορθή άσκηση των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί
- (στ) εξασφαλίζει ότι όλα τα μέλη του προσωπικού γνωρίζουν τις διαδικασίες για την ορθή άσκηση των καθηκόντων τους
- (ζ) εξασφαλίζουν το ότι η ανάθεση πολλαπλών καθηκόντων σε μεμονωμένα πρόσωπα και σε οργανωτικές μονάδες δεν εμποδίζει ή δεν είναι πιθανό να εμποδίσει τα εν λόγω πρόσωπα να ασκούν οποιοδήποτε καθήκον τους με ασφαλή, έντιμο και αντικειμενικό τρόπο
- (η) θεσπίζουν συστήματα πληροφόρησης που παράγουν πλήρεις, αξιόπιστες, σαφείς, συνεπείς, έγκαιρες και κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται και τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται η επιχείρηση
- (θ) διατηρούν επαρκή και εύτακτα αρχεία των δραστηριοτήτων και της εσωτερικής οργάνωσης της επιχείρησης

(ι) διασφαλίζουν την ασφάλεια, την ακεραιότητα και την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των εν λόγω πληροφοριών·

(ια) θεσπίζουν σαφή ιεραρχική δομή που εξασφαλίζει την άμεση διαβίβαση πληροφοριών σε όλα τα πρόσωπα που τις έχουν ανάγκη, κατά τρόπο που να τους επιτρέπει να αναγνωρίσουν τη σημασία τους σε σχέση με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους·

(ιβ) υιοθετεί γραπτώς τεκμηριωμένη πολιτική αποδοχών.

Δυνάμει της υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος: «Υιοθέτηση Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) σχετικά με το σύστημα διακυβέρνησης (ΕΙΟΡΑ – BoS -14-253/28.01.2015) επιχειρείται να θεσπισθεί πλαίσιο οδηγιών για την εφαρμογή των άρθρων του Ν. 4364/2016 καθώς και του Κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 αναφορικά με τη διακυβέρνηση.

Η εν λόγω ΠΕΕ πραγματεύεται τα ακόλουθα αναφερόμενα θέματα:

- Γενικές απαιτήσεις διακυβέρνησης
- Αποδοχές
- Καταλληλότητα και αξιοπιστία
- Διαχείριση Κινδύνων
- Η αρχή του συνετού επενδυτή και το σύστημα διακυβέρνησης
- Απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και σύστημα διακυβέρνησης
- Εσωτερικοί Έλεγχοι
- Λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου
- Αναλογιστική Λειτουργία
- Αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων εκτός από τις τεχνικές προβλέψεις
- Εξωτερική Ανάθεση (εξωπορισμός)
- Απαιτήσεις Διακυβέρνησης σε επίπεδο ομίλου

Το Διοικητικό Συμβούλιο ασφαλιστικής επιχείρησης

Αδρομερώς αναφέρεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης είναι το ανώτατο διοικητικό όργανο της επιχείρησης που κατά κύριο λόγο διαμορφώνει τη στρατηγική και πολιτική ανάπτυξη αυτής, ενώ εποπτεύει και ελέγχει τη διαχείριση της περιουσίας της. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι επιφορτισμένο με το να λαμβάνει αποφάσεις, να ασκεί έλεγχο σε όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης και να εποπτεύει τα στελέχη της αναφορικά με τις ανατιθέμενες σε αυτούς αρμοδιότητες.

Το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο θέτει όρους και προϋποθέσεις αναφορικά με τη σύνθεση και τον τρόπο λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου της ασφαλιστικής επιχείρησης (βασικά νομοθετήματα: Κ.Ν. 2190/1920 & Ν. 4364/2016). Σύμφωνα με το εν λόγω πλαίσιο, επομένως και πάντως λαμβανομένων υπόψιν των βέλτιστων πρακτικών της ασφαλιστικής αγοράς οφείλει να ενεργεί και να δρα το διοικητικό συμβούλιο εκάστης ασφαλιστικής επιχείρησης.

Η υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος απαιτεί το Διοικητικό Συμβούλιο της κάθε ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης να συνεργάζεται δεόντως με τις επιτροπές που συγκροτεί, με τα μέλη της Διοίκησης και με όλα τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για εργασίες που περιλαμβάνονται σε όλες τις βασικές λειτουργίες της επιχείρησης, ζητώντας προληπτικά πληροφορίες και ελέγχοντας αυτές τις πληροφορίες, όταν χρειάζεται.

Επιπλέον, απαιτείται η ασφαλιστική επιχείρηση να διασφαλίζει ότι τα μέλη του διοικητικού της συμβουλίου διαθέτουν σε συλλογικό επίπεδο κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα, πείρα και γνώσεις τουλάχιστον σε θέματα: (α) ασφαλιστικών και χρηματοπιστωτικών αγορών (β) επιχειρηματικής στρατηγικής και επιχειρηματικών μοντέλων (γ) συστήματος διακυβέρνησης (δ) χρηματοοικονομικής και αναλογιστικής ανάλυσης και (ε) ρυθμιστικού πλαισίου και ρυθμιστικών απαιτήσεων.

Επιπρόσθετα, απαιτείται η ασφαλιστική επιχείρηση να διαθέτει κατάλληλη οργανωτική και λειτουργική δομή για την υποστήριξη των στρατηγικών στόχων και εργασιών της με την προϋπόθεση οι δομές αυτές να είναι ικανές να προσαρμόζονται σε τυχόν μεταβολές στους αντίστοιχους στρατηγικούς στόχους, στις εργασίες ή στο επιχειρηματικό της περιβάλλον εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Αναφορικά δε με τη λήψη αποφάσεων δέον να διασφαλίζει η ασφαλιστική επιχείρηση ότι σε τούτες συμμετέχουν τουλάχιστον δύο (2) από τα μέλη της διοίκησης που ουσιαστικά διευθύνουν τη δραστηριότητά της, πριν από την υλοποίησή τους. Οι αποφάσεις δε που λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης οφείλουν να είναι επαρκώς τεκμηριωμένες και να περιγράφουν επιπρόσθετα τον τρόπο με τον οποίο αξιοποιήθηκαν οι πληροφορίες που ελήφθησαν από το σύστημα διαχείρισης κινδύνων.

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες βέλτιστες πρακτικές λειτουργίας των Διοικητικών Συμβουλίων, από μεγάλους διεθνείς οργανισμούς (Institute of Directors, “The role of the Board”), τα Διοικητικά Συμβούλια προκειμένου να λειτουργούν αποτελεσματικά θα πρέπει να δίδουν ιδιαίτερη βαρύτητα στις ακόλουθες περιοχές⁴:

Αναφορικά με τον προσδιορισμό του οράματος, της αποστολής και των αξιών που διέπουν την εταιρία, το ΔΣ:

- Προσδιορίζει το όραμα και την αποστολή της εταιρίας προκειμένου να καθοδηγήσει και να ρυθμίσει τις τρέχουσες εργασίες και τις προοπτικές για μελλοντική ανάπτυξη.
- Καθορίζει τις αξίες και τη δεοντολογία που διέπουν την εταιρία.
- Προσδιορίζει και επανεξετάζει συστηματικά τους στόχους της εταιρίας.
- Καθορίζει τις πολιτικές της εταιρίας.

Αναφορικά με τον καθορισμό της στρατηγικής αλλά και τη διαμόρφωση της εταιρικής δομής, το ΔΣ:

- Εξετάζει και αξιολογεί τις παρούσες και μελλοντικές ευκαιρίες, απειλές ή κινδύνους που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον σε συνάρτηση με τις ευκαιρίες, τα πλεονεκτήματα, τις απειλές ή τις αδυναμίες που υφίστανται στο εσωτερικό περιβάλλον της εταιρίας
- Προσδιορίζει τις στρατηγικές επιλογές και αποφασίζει για την εφαρμογή αυτών που υποστηρίζουν την επίτευξη των εταιρικών στόχων, ενώ ταυτόχρονα καθορίζει τα μέσα για την εφαρμογή και την υποστήριξή τους

---

⁴ Πηγή: Standards for the Board, IoD <https://www.iod.com/services/information-and-advice/resources-and-factsheets/details/What-is-the-role-of-the-board> _Επίσης βλ. Μ. Χαμπάκη, Solvency II, Η «Μεγάλη Εικόνα», Insurance Innovation, σελ. 168-169.

- Προσδιορίζει τις κατάλληλες επιχειρηματικές στρατηγικές αλλά και τα επιχειρησιακά σχέδια τα οποία στηρίζουν την εταιρική στρατηγική στο σύνολό της
- Εξασφαλίζει ότι η οργανωτική δομή της εταιρίας καθώς και η ικανότητα και καταλληλότητα των επιλεγμένων στελεχών, οδηγεί προς την επιτυχημένη εφαρμογή των εταιρικών στόχων.

Αναφορικά με την ανάθεση της διοίκησης/διαχείρισης, το ΔΣ:

- Αναθέτει εξουσίες στα Διοικητικά Στελέχη, ενώ παρακολουθεί συστηματικά και αξιολογεί την εφαρμογή των πολιτικών, των στρατηγικών και των εγκεκριμένων επιχειρηματικών σχεδίων.
- Καθορίζει τα κριτήρια παρακολούθησης που θα χρησιμοποιούνται από το ΔΣ.
- Διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων.
- Επικοινωνεί συστηματικά με τα ανώτερα στελέχη της εταιρίας.

Αναφορικά με τη λογοδοσία προς τους μετόχους αλλά και με την ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων/ενδιαφερόμενων τρίτων μερών, το ΔΣ:

- Διασφαλίζει ότι οι ανακοινώσεις προς και από τους μετόχους αλλά και μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών, επικοινωνούνται αποτελεσματικά.
- Κατανοεί και λαμβάνει υπόψιν τα συμφέροντα των μετόχων και όλων των ενδιαφερόμενων μερών.
- Παρακολουθεί τη σχέση με τους μετόχους αλλά και με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συλλέγοντας και αξιολογώντας όλες τις κατάλληλες πληροφορίες για αυτό το σκοπό.
- Προωθεί την «καλή πίστη» μεταξύ μετόχων και όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

Η Οδηγία Solvency II μέσα από τις ποιοτικές κυρίως απαιτήσεις της (Πυλώνας II) δίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου της ασφαλιστικής επιχείρησης καθώς το Διοικητικό Συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης φέρει ευθύνη επί του συνόλου της εφαρμογής της Οδηγίας Solvency II και ειδικότερα φέρει ευθύνη για την τήρηση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου (compliance) καθώς σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν. 4364/2016 προβλέπεται: «*Η τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου και των κατ' εξουσιοδότηση εκδοθεισών αποφάσεων,*

καθώς και ευρωπαϊκών αντιστοίχων αποτελεί ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων».

Περαιτέρω, φέρει ευθύνη επί της διαμόρφωσης των πολιτικών και ειδικότερα φέρει ευθύνη για την έγκριση (και επικαιροποίηση) των έγγραφων πολιτικών που αφορούν στις βασικές λειτουργίες της ασφαλιστικής επιχείρησης (λειτουργία εσωτερικού ελέγχου, λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης, λειτουργία διαχείρισης κινδύνων, αναλογιστική λειτουργία) καθώς και την έγκριση όλων των πολιτικών που άπτονται επί πεδίων που αφορούν την ασφαλιστική επιχείρηση (λ.χ. εμπορική πολιτική, πολιτική ανάληψης ασφαλιστικών κινδύνων).

Επί του συστήματος Διακυβέρνησης, το Διοικητικό Συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης καθορίζει το πεδίο εφαρμογής και τη συχνότητα της εσωτερικής αξιολόγησης του συστήματος διακυβέρνησης λαμβάνοντας υπόψιν τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων. Το πεδίο εφαρμογής, τα ευρήματα και τα συμπεράσματα της αξιολόγησης καταγράφονται δεόντως και υποβάλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο. Περαιτέρω, το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει ότι υλοποιούνται και καταγράφονται οι αρμόζουσες ενέργειες με βάση τις επισημάνσεις της εξέτασης και ενημερώνεται τακτικά για την πρόοδο των ενεργειών. (άρθρο 7 της υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ).

Επί του συστήματος διαχείρισης κινδύνων, το Διοικητικό Συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης έχει την τελική ευθύνη: (α) να διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνων, (β) να καθορίζει τη διάθεση της επιχείρησης ως προς την ανάληψη κινδύνων (risk appetite), (γ) να καθορίζει τα συνολικά όρια ανοχής των κινδύνων (overall risk tolerance limits) καθώς και (δ) να εγκρίνει τις κύριες στρατηγικές και πολιτικές διαχείρισης κινδύνων. (άρθρο 18 της υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι το Διοικητικό Συμβούλιο σε περίπτωση που στην ασφαλιστική επιχείρηση δεν έχει συγκροτηθεί Επιτροπή Αποδοχών, αναλαμβάνει καθήκοντα, τα οποία σε διαφορετική περίπτωση θα είχαν ανατεθεί στην Επιτροπή Αποδοχών, κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αποφεύγονται οι συγκρούσεις συμφερόντων. (άρθρο 11 της υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ).

Κατόπιν των ανωτέρω, η Οδηγία Solvency II οδήγησε σε ριζικές αλλαγές στη λειτουργία αλλά και στην σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των ασφαλιστικών

επιχειρήσεων καθώς έπρεπε να διασφαλισθεί ότι τα μέλη που απαρτίζουν τα διοικητικά συμβούλια είναι κατάλληλα και ικανά να φέρουν εις πέρας τις αυξημένες και βαρύνουσας σημασίας αρμοδιότητές τους.

Επιτροπή Ελέγχου ασφαλιστικής επιχείρησης

Οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις δεδομένου ότι είναι οντότητες δημοσίου συμφέροντος είναι υποχρεωμένες να διαθέτουν Επιτροπή Ελέγχου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 44 του Ν. 4449/2017, η οποία αποτελείται από τρία τουλάχιστον μέλη. Η Επιτροπή Ελέγχου αποτελεί είτε ανεξάρτητη επιτροπή είτε επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου. Αποτελείται από μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και μέλη που εκλέγονται από τη γενική συνέλευση των μετόχων της ελεγχόμενης οντότητας.

Τα μέλη της επιτροπής ελέγχου είναι στην πλειονότητά τους ανεξάρτητα από την ελεγχόμενη οντότητα, κατά την έννοια των διατάξεων του ν. [3016/2002](#) (Α' 110). Ο Πρόεδρος της επιτροπής ελέγχου ορίζεται από τα μέλη της ή εκλέγεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων της ελεγχόμενης οντότητας και είναι ανεξάρτητος από την ελεγχόμενη οντότητα.

Τουλάχιστον ένα μέλος της επιτροπής ελέγχου είναι ορκωτός ελεγκτής λογιστής σε αναστολή ή συνταξιούχος ή διαθέτει επαρκή γνώση στην ελεγκτική και λογιστική.

Με την επιφύλαξη της ευθύνης των μελών του διοικητικού ή διαχειριστικού οργάνου ή άλλων μελών που έχουν εκλεγεί από τη γενική συνέλευση των μετόχων της ελεγχόμενης οντότητας, η επιτροπή ελέγχου μεταξύ άλλων:

α) ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο της ελεγχόμενης οντότητας για το αποτέλεσμα του υποχρεωτικού ελέγχου και επεξηγεί πώς συνέβαλε ο υποχρεωτικός έλεγχος στην ακεραιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και ποιος ήταν ο ρόλος της επιτροπής ελέγχου στην εν λόγω διαδικασία,

β) παρακολουθεί τη διαδικασία χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και υποβάλλει συστάσεις ή προτάσεις για την εξασφάλιση της ακεραιότητάς της,

γ) παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, διασφάλισης της ποιότητας και διαχείρισης κινδύνων της επιχείρησης και, κατά περίπτωση, του τμήματος εσωτερικού ελέγχου της, όσον αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση της ελεγχόμενης οντότητας, χωρίς να παραβιάζει την ανεξαρτησία της οντότητας αυτής,

δ) παρακολουθεί τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ετήσιων και ιδίως την απόδοσή του, λαμβάνοντας υπόψη οποιαδήποτε πορίσματα και συμπεράσματα της αρμόδιας αρχής σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 26 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014,

ε) επισκοπεί και παρακολουθεί την ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών λογιστών ή των ελεγκτικών εταιρειών σύμφωνα με τα άρθρα 21, 22, 23, 26 και 27, καθώς και το άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014 και ιδίως την καταλληλότητα της παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών στην ελεγχόμενη οντότητα σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014,

στ) είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία επιλογής ορκωτών ελεγκτών λογιστών ή ελεγκτικών εταιρειών και προτείνει τους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή τις ελεγκτικές εταιρείες που θα διοριστούν σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014, εκτός εάν εφαρμόζεται η παρ. 8 του άρθρου 16 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

Η Τράπεζα της Ελλάδος ως Εποπτεύουσα Αρχή δύναται να διενεργεί ελέγχους για την τήρηση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου από τα εποπτευόμενα από αυτήν πρόσωπα και σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης δύναται να επιβάλει τις κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 55Α του Καταστατικού της, στην παρ. 2 του [άρθρου 59](#) του ν. [4261/2014](#) (Α' 107) και στο [άρθρο 256](#) του ν. [4364/2016](#) (Α'13).

Αξίζει να αναφερθεί ότι⁵: «με μία διασταλτική ερμηνεία των συγκεκριμένων υφιστάμενων διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 44 του ν. 4449/2017 και συγκρίνοντας με τις αντίστοιχες διατάξεις που ίσχυαν σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 37 του ν. 3693/2008 θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι με το υφιστάμενο πλαίσιο παρέχεται η δυνατότητα υιοθέτησης μίας παραλλαγής του δυαδικού συστήματος. Με την υιοθέτηση

---

⁵ Βλ. Επιχείρηση, Έτος 2017, Τεύχος 11, Επιτροπές Ελέγχου Οντοτήτων Δημοσίου Συμφέροντος, Σταμάτης Δρίτσας_ https://www.researchgate.net/publication/321489561_Audit_Committees_of_Public_Interest_Entities_Their_role_in_a_financial_statements_audit

του δυαδικού συστήματος η διοίκηση και ο έλεγχος της οντότητας ασκούνται από δύο διαφορετικά όργανα με διακριτό ρόλο και αποστολή⁶. Οπωσδήποτε, το μοντέλο που θα μπορούσε να αναπτύξει μία οντότητα δημόσιου συμφέροντος στην Ελλάδα, διακρίνοντας πλήρως τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου από αυτά της επιτροπής ελέγχου δεν ταυτίζεται απολύτως με το δυαδικό σύστημα που προβλέπεται κυρίως από το γερμανικό δίκαιο. Φαίνεται πάντως ότι με τη δυνατότητα που παρέχεται από το νέο πλαίσιο μπορεί να επιτευχθεί ένας μάλλον μεγαλύτερος βαθμός ανεξαρτησίας της επιτροπής ελέγχου από το Διοικητικό Συμβούλιο.»

Καταλληλότητα & Αξιοπιστία των μελών της διοίκησης ή των ατόμων που ασκούν εργασίες που περιλαμβάνονται στις βασικές λειτουργίες της επιχείρησης (fit & proper).

Τα μέλη της Διοίκησης καθώς και όλα τα πρόσωπα τα οποία ασκούν εργασίες που περιλαμβάνονται στις βασικές λειτουργίες, όπως αυτές ορίζονται στον Ν.4364/2016, πρέπει να πληρούν διαρκώς τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

A. να διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα, γνώσεις και εμπειρία, ώστε να διασφαλίζεται η χρηστή και συνετή διαχείριση και διοίκηση (καταλληλότητα)

B. να διαθέτουν καλή φήμη και ακεραιότητα (αξιοπιστία).

Ως απόδειξη καλής φήμης θεωρείται η προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου ποινικού μητρώου, πιστοποιητικού μη πτώχευσης καθώς πιστοποιητικού πτωχευτικής αποκατάστασης με τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν καταδικασθεί για κλοπή, υπεξαίρεση, τοκογλυφία, αισχροκέρδεια, απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, δωροδοκία, χρεωκοπία, λαθρεμπορία, καταδολίευση δανειστών, νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας καθώς επίσης δεν έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης.

Οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν να κοινοποιούν στην Εποπτική Αρχή την ταυτότητα των μελών διοίκησης και των προσώπων που είναι υπεύθυνα για εργασίες που περιλαμβάνονται στις βασικές λειτουργίες της επιχείρησης.

---

⁶ Βλ. σχετικά Χ. Λιβαδά. (2015). «Το ΔΣ της Ανώνυμης Εταιρείας και οι Κανόνες Εταιρικής Διακυβέρνησης, Η επίδραση του θετικού δικαίου», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 179

Η κοινοποίηση συνοδεύεται με όλα τα απαραίτητα στοιχεία προκειμένου να εξακριβωθεί η καταλληλότητα και αξιοπιστία των εν λόγω προσώπων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Οι ασφαλιστικές και ανασφαλιστικές επιχειρήσεις κοινοποιούν αμελλητί στην Εποπτική Αρχή κάθε μεταβολή στα ανωτέρω πρόσωπα ενώ επιπρόσθετα υποχρεούνται να ενημερώσουν αμελλητί την Εποπτική Αρχή εάν κάποιο από τα εν λόγω πρόσωπα έπαυε να πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις.

Οι ασφαλιστικές και ανασφαλιστικές επιχειρήσεις διαθέτουν, σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος: «Υιοθέτηση Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) σχετικά με το σύστημα διακυβέρνησης (ΕΙΟΡΑ – BoS -14-253/28.01.2015), έγγραφη πολιτική εγκεκριμένη από το διοικητικό τους συμβούλιο, σχετικά με τις απαιτήσεις καταλληλότητας και αξιοπιστίας η οποία περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

(α) περιγραφή της διαδικασίας η οποία ακολουθείται ώστε να καθορίζονται οι θέσεις για τις οποίες απαιτείται κοινοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και περιγραφή της διαδικασίας κοινοποίησης προς την Τράπεζα της Ελλάδος,

(β) περιγραφή της διαδικασίας για την αξιολόγηση της καταλληλότητας και αξιοπιστίας των μελών της διοίκησης και των προσώπων που έχουν αναλάβει εργασίες που περιλαμβάνονται στις βασικές λειτουργίες, τόσο πριν αναλάβουν τη συγκεκριμένη θέση όσο και σε συνεχή βάση,

(γ) περιγραφή των συνθηκών υπό τις οποίες κρίνεται σκόπιμη η επανεξέταση της καταλληλότητας και αξιοπιστίας, και

(δ) περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης, σύμφωνα με τα εσωτερικά πρότυπα της ίδιας της επιχείρησης, της ικανότητας, γνώσης, εμπειρίας και αξιοπιστίας προσώπων άλλων από αυτών που περιλαμβάνονται στο άρθρο 31 του ν.4364/2016, τόσο πριν αναλάβουν τη συγκεκριμένη θέση όσο και σε συνεχή βάση.

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του ν. 4364/2016: «Οι ασφαλιστικές και ανασφαλιστικές επιχειρήσεις διαθέτουν και εφαρμόζουν αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον διοικητικές και λογιστικές διαδικασίες, πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου, κατάλληλες ρυθμίσεις πληροφόρησης σε όλα τα επίπεδα της επιχείρησης και λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης».

Σύμφωνα με το διεθνώς αποδεκτό ορισμό όπως καθιερώθηκε από την Επιτροπή COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ) περιλαμβάνει το σύνολο των πολιτικών, κανονισμών, διαδικασιών, καθηκόντων, συμπεριφορών και άλλων στοιχείων που τη χαρακτηρίζουν, τα οποία τίθενται σε εφαρμογή από το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), τη Διοίκηση και το υπόλοιπο ανθρώπινο δυναμικό της και έχουν ως στόχους:

- Την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία της, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται κατάλληλα στους κινδύνους που σχετίζονται με την επίτευξη των επιχειρηματικών της στόχων.
- Τη διασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής της κατάστασης και την παραγωγή αξιόπιστων οικονομικών καταστάσεων.
- Την πρόληψη και την αποφυγή ενεργειών και παραλείψεων που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη φήμη, τα περιουσιακά στοιχεία και τα συμφέροντα της εταιρίας, των μετόχων και των συναλλασσόμενων με αυτήν.
- Τη συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της, τους εσωτερικούς κανονισμούς και τους κανόνες δεοντολογίας της εταιρίας.

Σε κάθε ασφαλιστική επιχείρηση ενυπάρχουν και λειτουργούν, κατά τρόπο διακριτό και ανεξάρτητο από τα στελέχη με εκτελεστικές αρμοδιότητες, οι τέσσερις λειτουργίες που συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Control System), ήτοι: ο Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit Function), η Διαχείριση Κινδύνων (Risk Management Function), η Κανονιστική Συμμόρφωση (Compliance Function) και η Αναλογιστική Λειτουργία (Actuary Function).

Οι επιχειρηματικοί στόχοι, η εσωτερική οργάνωση και το περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί η εταιρία μεταβάλλονται διαρκώς, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα, να

μεταβάλλονται και οι κίνδυνοι που η ίδια αντιμετωπίζει. Συνεπώς, ένα επαρκές και αποτελεσματικό ΣΕΕ προϋποθέτει την περιοδική επαναξιολόγηση της φύσης και του εύρους των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται η εταιρία.

*Το πλαίσιο λειτουργίας του ΣΕΕ*⁷

Σύμφωνα με το Πλαίσιο Λειτουργίας όπως αυτό αναλύεται στον Ελληνικό Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, υπάρχουν πέντε (5) βασικά συστατικά στοιχεία του ΣΕΕ:

- το Περιβάλλον Ελέγχου (control environment)
- η Διαχείριση Κινδύνων (risk assessment)
- οι Δικλίδες Ασφαλείας (control activities)
- η Πληροφόρηση & Επικοινωνία (Information & Communication)
- η Παρακολούθηση (Monitoring Activities)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το Περιβάλλον Ελέγχου αποτελεί το θεμέλιο του ΣΕΕ που οφείλει να εφαρμόζει η εταιρία. Παρέχει το πλαίσιο για την επίτευξη των θεμελιωδών αντικειμενικών σκοπών του ΣΕΕ. Επηρεάζει τον τρόπο κατάρτισης των επιχειρηματικών στρατηγικών και στόχων, τη δομή και τις διαδικασίες των εταιρικών λειτουργιών καθώς και τις διαδικασίες αναγνώρισης, αξιολόγησης και συνολικής διαχείρισης των επιχειρηματικών κινδύνων. Επηρεάζει επίσης τον σχεδιασμό και τη λειτουργία των δικλίδων ασφαλείας, των συστημάτων πληροφόρησης και επικοινωνίας καθώς και των μηχανισμών παρακολούθησης του ΣΕΕ. Το Περιβάλλον Ελέγχου είναι ουσιαστικά το άθροισμα πολλών επιμέρους στοιχείων που καθορίζουν τη συνολική οργάνωση και τον τρόπο διοίκησης και λειτουργίας της εταιρίας.

⁷ Η αναφορά στο Πλαίσιο Λειτουργίας ΣΕΕ και στα συστατικά του, ως ακολουθεί, γίνεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Ελληνικό Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης για τις εισηγμένες εταιρίες, Οκτώβριος 2013, Παράρτημα IV, Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η επάρκεια και η αποτελεσματικότητα του ΣΕΕ βασίζεται:

- α) Στη φύση και έκταση των κινδύνων που αντιμετωπίζει.
- β) Στην έκταση και τις κατηγορίες των κινδύνων που το Δ.Σ. αποδέχεται να αναλάβει.
- γ) Στην πιθανότητα επέλευσης των παραπάνω κινδύνων.
- δ) Στην ικανότητα της εταιρίας να μειώσει την επίπτωση των κινδύνων που τελικώς επέρχονται.
- ε) Στο κόστος λειτουργίας συγκεκριμένων δικλίδων ασφαλείας, σε σχέση με το όφελος από τη διαχείριση των κινδύνων.

Η Διαχείριση Κινδύνων έχει ως προϋπόθεση τον καθορισμό αντικειμενικών στόχων (objective setting). Με βάση αυτούς, θα πρέπει να αναγνωρίζονται τα σημαντικά γεγονότα που μπορούν να τους επηρεάσουν (event identification), να αξιολογούνται οι σχετικοί κίνδυνοι (risk assessment) και να αποφασίζεται η απόκριση της εταιρίας σε αυτούς (risk response).

ΔΙΚΛΙΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Οι Δικλίδες Ασφαλείας (καλούμενες και Σημεία Ελέγχου ή Δικλίδες Διασφάλισης) είναι οι πολιτικές, οι διαδικασίες, οι τεχνικές και οι μηχανισμοί που τίθενται σε λειτουργία, προκειμένου να διασφαλιστεί η υλοποίηση των αποφάσεων σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων που απειλούν την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων της εταιρίας.

Αφορούν στο σύνολο της εταιρίας και εκτελούνται από τα στελέχη όλων των βαθμίδων (Δ.Σ., Διοίκηση, Διευθυντικά Στελέχη, λοιπό Προσωπικό) και σε όλες τις εταιρικές εργασίες. Οι Δικλίδες Ασφαλείας αποτελούνται από πολλές κατηγορίες ενεργειών, που ποικίλλουν σε επίπεδο εφαρμογής, κόστους και

βαθμού αποτελεσματικότητας, αναλόγως των συνθηκών. Περιλαμβάνουν εγκρίσεις, εξουσιοδοτήσεις, επιβεβαιώσεις, ελέγχους της λειτουργικής απόδοσης, ασφάλεια των περιουσιακών στοιχείων κ.ο.κ. Αποτελούν μέρος των καθημερινών εργασιών των εργαζομένων και ενσωματώνονται στις εταιρικές πολιτικές και διαδικασίες, οι οποίες θα πρέπει να παρακολουθούνται περιοδικά, προκειμένου να είναι κατάλληλα επικαιροποιημένες.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σημαντικότερο στοιχείο ενός αποτελεσματικού ΣΕΕ αποτελεί ο τρόπος με τον οποίο διασφαλίζεται η αναγνώριση, η συγκέντρωση και η επικοινωνία της Πληροφόρησης, σε χρόνους και με διαδικασίες που να επιτρέπουν στα διάφορα στελέχη της εταιρίας, να ανταποκρίνονται στις ανάγκες που απορρέουν από τις αρμοδιότητές τους. Η ροή αυτή μπορεί να είναι προς όλες τις κατευθύνσεις, εντός (κάθιστα και οριζόντια) και εκτός της εταιρίας.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Η Παρακολούθηση του ΣΕΕ έγκειται στη συνεχή αξιολόγηση της ύπαρξης και της λειτουργίας των συστατικών του στοιχείων. Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της δράσης της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, αλλά και μέσω διαρκών εποπτικών δραστηριοτήτων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και οι ανεπάρκειες της ΜΕΕ που εντοπίζονται, θα πρέπει να γνωστοποιούνται στις ανώτερες βαθμίδες της εταιρίας καθώς και στις αρμόδιες Επιτροπές, ενώ οι σημαντικότερες εξ αυτών στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Οι τρεις γραμμές άμυνας (Three Lines of Defence)

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ) αποτελεί ένα σύνολο από προληπτικούς και κατασταλτικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς και διαδικασίες και καλύπτει σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα της ασφαλιστικής επιχείρησης όπως επίσης συντελεί και στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της εταιρίας καθορίζεται, εφαρμόζεται, ελέγχεται και αξιολογείται από τα στελέχη και το δυναμικό της εταιρίας και το πλαίσιο εφαρμογής αυτών των ενεργειών γίνεται μέσα από τις τρεις γραμμές άμυνας. Πιο συγκεκριμένα:

Στις σύγχρονες επιχειρήσεις και κατά συνέπεια στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις είναι απόλυτα σύνηθες εντός του πλαισίου της Εταιρικής Διακυβέρνησης να υπάρχει συνεργασία μεταξύ των στελεχών που διαχειρίζονται τον κίνδυνο, των στελεχών που είναι επιφορτισμένα με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου, των στελεχών που εξετάζουν την κανονιστική συμμόρφωση αλλά και των στελεχών που είναι υπεύθυνα για άλλες σημαντικές επιχειρησιακές λειτουργίες της εταιρίας. Διευκρινίζεται ότι στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που μελετώνται στην παρούσα ουσιώδης λειτουργία – η οποία θα αναλυθεί κατωτέρω- είναι (και) η αναλογιστική λειτουργία.

Η κάθε ειδικότητα φέρει την απαιτούμενη εξειδίκευση σε ένα διαφορετικό τομέα της αλυσίδας της Εταιρικής Διακυβέρνησης, ενώ παράλληλα, εξετάζει την έννοια του κινδύνου από διαφορετική οπτική γωνία. Για παράδειγμα υπό διαφορετική σκοπιά εξετάζει τον κίνδυνο η Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων και υπό διαφορετική η Λειτουργία της Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

Προκειμένου να διασφαλισθεί η ομαλή και άρα αποτελεσματική διάδραση εντός του συστήματος Εταιρικής Διακυβέρνησης, οι βέλτιστες πρακτικές οι οποίες προτείνονται από το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (The Institute of Internal Auditors Position Paper on the Three Lines of Defence in effective risk management and control, 2013), καταλήγουν στη χρήση του λεγόμενου μοντέλου των Τριών Γραμμών Άμυνας, το οποίο ενισχύει το συντονισμό των καθηκόντων με συστηματικό τρόπο οδηγώντας στην αποτελεσματική εφαρμογή.

Adapted from ECIIA/FERMA Guidance on the 8th EU Company Law Directive, article 41

Στο εν λόγω μοντέλο ειδικά για τις ασφαλιστικές εταιρίες οι οποίες αποτελούν αντικείμενο μελέτης της παρούσας, στην **πρώτη γραμμή άμυνας** είναι τα επιχειρησιακά στελέχη των Διευθύνσεων & Τμημάτων της εταιρίας τα οποία είναι υπεύθυνα για τη διατήρηση ενός αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου μέσα από τη θέσπιση και την εκτέλεση διαδικασιών για τις τρέχουσες και καθημερινές εργασίες.

Τα επιχειρησιακά στελέχη σχεδιάζουν και εφαρμόζουν λεπτομερείς διαδικασίες, δρουν ελεγκτικά και εποπτεύουν την εκτέλεση αυτών των διαδικασιών από τους υφισταμένους τους.

Στόχος τους είναι να εντοπίζουν, να ελέγχουν και να ελαχιστοποιούν τους κινδύνους, που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους εργασία, αλλά και να καθοδηγούν την ανάπτυξη και την εφαρμογή των κατάλληλων πολιτικών και διαδικασιών, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες είναι σύμφωνες με το όραμα και τους στόχους της εταιρίας.

Στη **δεύτερη γραμμή άμυνας** βρίσκονται ο υπεύθυνοι των λειτουργιών της Διαχείρισης Κινδύνων, της Αναλογιστικής και της Κανονιστικής Συμμόρφωσης οι οποίοι εξασφαλίζουν ότι η πρώτη γραμμή άμυνας είναι κατάλληλα σχεδιασμένη και λειτουργεί όπως θα έπρεπε.

- ✓ Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων (ή/και επιτροπής). Συμβάλει και παρακολουθεί την εφαρμογή πρακτικών από το λειτουργικό management με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων, ενώ συμβάλει στον καθορισμό

της έκθεσης σε αυτούς και παρέχει επαρκή πληροφόρηση για τους κινδύνους που σχετίζονται με ολόκληρη την εταιρία.

- ✓ Λειτουργία Κανονιστικής Συμμόρφωσης. Παρακολουθεί συγκεκριμένους κινδύνους, όπως αυτός της μη συμμόρφωσης με το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο.
- ✓ Αναλογιστική Λειτουργία. Παρακολουθεί τα κεφάλαια της εταιρίας σε σχέση με προβλέψεις και τεχνικά αποθέματα.

Στην **τρίτη γραμμή άμυνας** ανήκει η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία παρέχει ανεξάρτητη και αντικειμενική διαβεβαίωση προς τη Διοίκηση της εταιρίας καθώς επίσης και συμβουλευτικές υπηρεσίες σχεδιασμένες για να προσθέτουν αξία και να βελτιώνουν τις λειτουργίες της εταιρίας. Επιπρόσθετα, βοηθάει την εταιρία να πετύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς της, υιοθετώντας μια συστηματική επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των δικλίδων ασφαλείας και των διαδικασιών Εταιρικής Διακυβέρνησης. Οι εσωτερικοί ελεγκτές παρέχουν στα Διοικητικά όργανα και τα ανώτατα στελέχη μια ολοκληρωμένη διασφάλιση, που διακρίνεται για το υψηλό επίπεδο ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας. Ο Εσωτερικός Έλεγχος παρέχει διαβεβαίωση όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα της διακυβέρνησης, της διαχείρισης κινδύνων και του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, συμπεριλαμβανομένου και του τρόπου με τον οποίο η πρώτη και η δεύτερη γραμμή άμυνας επιτυγχάνουν τη διαχείριση των κινδύνων και των στόχων του ελέγχου.

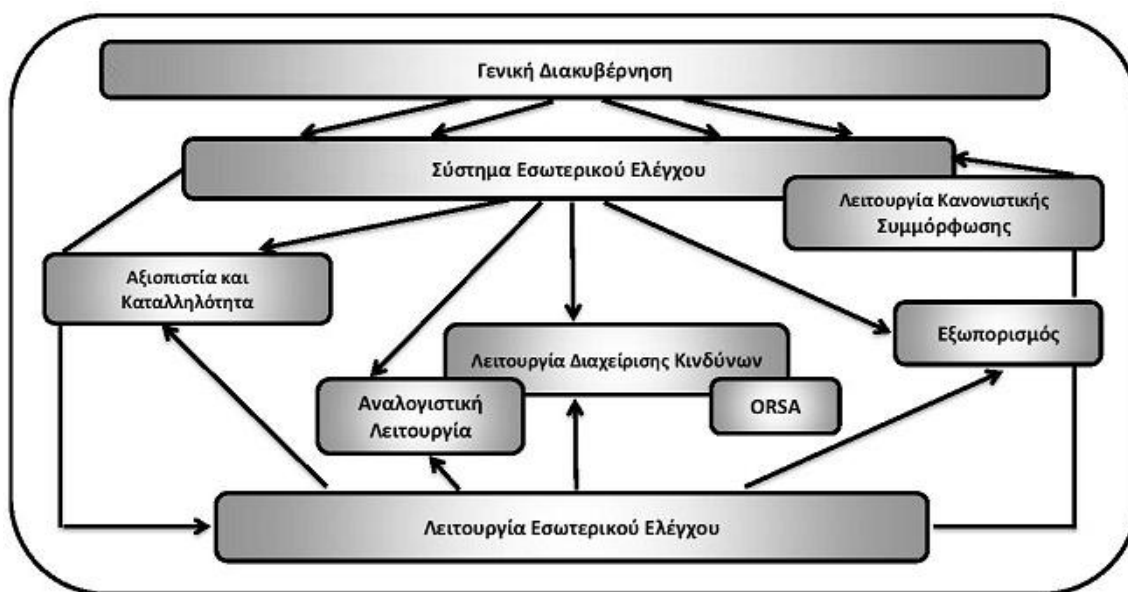
Η εφαρμογή στην πράξη του μοντέλου των Τριών Γραμμών Άμυνας, διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία της διαδικασίας διαχείρισης κινδύνων καθώς και του ελέγχου του συστήματος της Εταιρικής Διακυβέρνησης στο σύνολό του. Μέσω του μοντέλου αυτού, γίνεται κατανοητός ο σχεδιασμός και η διάδραση εντός του συστήματος Εταιρικής Διακυβέρνησης όπως αυτός προκύπτει μέσω της Οδηγίας Solvency II.

Τέσσερις βασικές λειτουργίες εντός της ασφαλιστικής επιχείρησης

Το σύστημα διακυβέρνησης στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις ακόλουθες βασικές λειτουργίες:

- (α) τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου
- (β) τη λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης
- (γ) τη λειτουργία διαχείρισης κινδύνων και
- (δ) την αναλογιστική λειτουργία.

Ως κρίσιμες ή σημαντικές λειτουργίες θεωρούνται κατ' ελάχιστον οι ως άνω βασικές λειτουργίες.

Πηγή: MA-Austria (Supervisory Authority of the Financial Market, 2012), «Η σχέση των τεσσάρων λειτουργιών εντός του Συστήματος Εταιρικής Διακυβέρνησης».

Λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου

Σύμφωνα με το άρθρο 35 του Ν. 4364/2016: οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν να διαθέτουν αποτελεσματική λειτουργία εσωτερικού ελέγχου. Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει την αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, καθώς και των λοιπών στοιχείων του συστήματος διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 41 της υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής «Υιοθέτηση Κατευθυντηρίων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) σχετικά με το σύστημα

διακυβέρνησης»: οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν να διασφαλίζουν ότι η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου δεν επιτελεί επιχειρησιακές λειτουργίες και δεν υπόκειται σε αδικαιολόγητη επιρροή των λοιπών λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένων και των βασικών λειτουργιών (λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης, λειτουργία διαχείρισης κινδύνων, αναλογιστική λειτουργία). Επιπρόσθετα οφείλουν να διασφαλίζουν ότι, τόσο κατά τη διενέργεια ενός ελέγχου όσο και κατά τη αξιολόγηση και την αναφορά των αποτελεσμάτων, η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου δεν επηρεάζεται από το διοικητικό συμβούλιο με τρόπο που μπορεί να υπονομεύσει την ανεξαρτησία και την αμεροληψία της.

Η Οδηγία Solvency II έχει απαιτήσεις από τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και μια από τις πιο σημαντικές είναι να εκπληρώσει το ρόλο της ως ανεξάρτητη λειτουργία διαβεβαίωσης (assurance) στο διοικητικό συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης.

Εν συντομία, οι αρμοδιότητες της λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου που συναντώνται σε σχετικές επιχειρησιακές πολιτικές, χωρίς να εξαντλούνται, συνοψίζονται ως ακολούθως:

- ❖ Διεξαγωγή ετήσιας αξιολόγησης της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των διαδικασιών της Εταιρείας για τον έλεγχο δραστηριοτήτων και τη διαχείριση κινδύνων στις περιοχές που ορίζει το εγκεκριμένο πρόγραμμα εσωτερικού ελέγχου,
- ❖ Έκθεση σημαντικών θεμάτων που εντοπίστηκαν κατά τη διεξαγωγή του έργου, σχετικά με τις αδυναμίες των διαδικασιών περιλαμβάνοντας προτάσεις για βελτιώσεις,
- ❖ Περιοδική ανασκόπηση του προγράμματος εσωτερικού ελέγχου και ανά τρίμηνο παροχή εκθέσεων προόδου σχετικά με την κατάσταση και τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του,
- ❖ Ανάπτυξη ενός ευέλικτου ετήσιου σχεδίου/πλάνου ελέγχων,
- ❖ Εφαρμογή του ετήσιου σχεδίου/πλάνου ελέγχων, όπως έχει εγκριθεί,
- ❖ Διεξαγωγή επιπρόσθετων εργασιών που πιθανώς ζητηθούν από την Ανώτερη Διοίκηση, εκτός από τις υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου που παρέχουν διαβεβαίωση, με σκοπό να βοηθήσουν τη Διοίκηση να εκπληρώσει τους στόχους της,
- ❖ Αξιολόγηση νέων διαδικασιών ή τροποποιήσεων των διαδικασιών και δικλίδων ασφαλείας,

- ❖ Κατάρτιση περιοδικών εκθέσεων προόδου στην Επιτροπή Ελέγχου (ή στη Διοίκηση),
- ❖ Παροχή βοήθειας πάνω στην έρευνα ύποπτων περιστατικών μέσα στον οργανισμό και ειδοποίηση της Διοίκησης (ή της Επιτροπής Ελέγχου) σχετικά με τα αποτελέσματα,
- ❖ Παροχή πληροφόρησης στην Εποπτική Αρχή αναφορικά με θέματα που άπτονται στην αρμοδιότητά της.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου, όπως έχουν εκδοθεί από το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, οι εσωτερικοί ελεγκτές οφείλουν να εφαρμόζουν και να υπερασπίζονται τις ακόλουθες αρχές:

- *Ακεραιότητα*
- *Αντικειμενικότητα*
- *Εμπιστευτικότητα*
- *Επάρκεια*

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου, όπως έχουν εκδοθεί από το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αξιολογεί και να υποβάλλει κατάλληλες εισηγήσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας διακυβέρνησης προς επίτευξη των κάτωθι αναφερόμενων αντικειμενικών σκοπών:

- ✓ προώθηση των κατάλληλων ηθικών αρχών και αξιών μέσα στον οργανισμό
- ✓ διασφάλισης της αποτελεσματικής διαχείρισης της οργανωσιακής απόδοσης και λογοδοσίας
- ✓ κοινοποίηση πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου στους αρμόδιους μέσα στον οργανισμό
- ✓ συντονισμός των δραστηριοτήτων και κοινοποίηση πληροφοριών μεταξύ των μελών του συμβουλίου, των εξωτερικών και εσωτερικών ελεγκτών και διοίκησης.

Η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου οφείλει να αξιολογεί το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτελεσματικότητα των αντικειμενικών σκοπών, των προγραμμάτων και δραστηριοτήτων του οργανισμού που σχετίζονται με το σύστημα ηθικών αξιών.

Η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αξιολογεί εάν η διακυβέρνηση των πληροφοριακών συστημάτων υποστηρίζει και συμβάλλει στην επίτευξη των στρατηγικών και αντικειμενικών σκοπών του οργανισμού.

Λειτουργία Κανονιστικής Συμμόρφωσης

Η λειτουργία της Κανονιστικής Συμμόρφωσης αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 2 του Ν. 4364/2016 προβλέπεται: «Η λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης περιλαμβάνει την παροχή συμβουλών προς το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, των αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του και του ισχύοντος ευρωπαϊκού δικαίου. Περιλαμβάνει επίσης εκτίμηση της πιθανής επίπτωσης, που τυχόν μεταβολές του υφιστάμενου νομικού ή θεσμικού πλαισίου, θα είχαν επί των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, καθώς και την αναγνώριση και εκτίμηση του κινδύνου κανονιστικής συμμόρφωσης».

Η κρίσιμη αυτή λειτουργία διασφαλίζει τη συνεχή συμμόρφωση της ασφαλιστικής επιχείρησης με το ισχύον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Οι βασικές αρχές και αξίες οι οποίες καθορίζονται στο πλαίσιο λειτουργίας της Κανονιστικής Συμμόρφωσης συνιστούν ουσιαστικά, τα πρότυπα λειτουργίας των επιχειρήσεων τα οποία πρέπει να τηρούνται στο σύνολο της ιεραρχικής των δομής ξεκινώντας πάντα από την κορυφή της επιχείρησης (Διοικητικό Συμβούλιο, Διευθύνων Σύμβουλος, Ανώτατα Διοικητικά Στελέχη).

Η λειτουργία της Κανονιστικής Συμμόρφωσης διαδραματίζει ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο αφού ως μέρος του συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου περιορίζει τον Κίνδυνο Συμμόρφωσης και μειώνει την πιθανότητα αφερεγγυότητας της ασφαλιστικής επιχείρησης. Η Κανονιστική Συμμόρφωση διασφαλίζει τη συνεχή συμμόρφωση της εταιρίας με το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που αφορά τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Δε διασφαλίζει δηλαδή μόνο τη συμμόρφωση με τον Ν. 4364/2016 αλλά και τη συμμόρφωση με την κάτωθι ενδεικτικώς αναφερόμενη νομοθεσία:

- Περί Ασφαλιστικής Σύμβασης
- Περί Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (αφορά κυρίως τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στον Κλάδο Ζωής)
- Περί Προστασίας του Καταναλωτή
- Περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων
- Περί των Αγορών Χρηματοπιστωτικών Μέσων και τη Διαφάνεια
- Περί ανταγωνισμού.

Οι αρμοδιότητες της λειτουργίας Κανονιστικής Συμμόρφωσης, τα καθήκοντα καθώς και η υποχρέωση υποβολής εκθέσεων (reports), ρυθμίζεται μέσω της ευρύτερης πολιτικής Εσωτερικής Επιθεώρησης ή μέσω ειδικού εγγράφου για τον σκοπό αυτό (επί παραδείγματι Πολιτική Κανονιστικής Συμμόρφωσης), τα οποία εγκρίνονται και επικυρώνονται από το αρμόδιο Εποπτικό ή Διαχειριστικό Όργανο της εταιρίας (συνήθως στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις αυτό είναι το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο φέρει και την τελική ευθύνη της συμμόρφωσης με το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που τις διέπει).

Η αναγνώριση του Κινδύνου Συμμόρφωσης της εταιρίας καθώς και η αξιολόγηση, η συστηματική παρακολούθηση και αναφορά του, είναι εξίσου σημαντική με τις άλλες κατηγορίες κινδύνων υπό εξέταση εντός της Οδηγίας Solvency II. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η λειτουργία της Κανονιστικής Συμμόρφωσης οφείλει να παρακολουθεί τις αλλαγές στο νομοθετικό και κανονιστικό περιβάλλον και να αξιολογεί τις πιθανές επιπτώσεις των εν λόγω αλλαγών στις δραστηριότητες της ασφαλιστικής επιχείρησης. Παράλληλα, η λειτουργία της Κανονιστικής Συμμόρφωσης δέον να υποβάλει σχετική έκθεση (report) τουλάχιστον σε ετήσια βάση στο Διοικητικό Συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης (ή σε αρμόδια Επιτροπή αυτού), αναφορικά με τη συμμόρφωση (ή μη) στις υφιστάμενες, δυνητικές ή μελλοντικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις. Η εν λόγω λειτουργία σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο, καταρτίζει επίσης σχέδιο δράσης για την κάλυψη όλων των περιοχών ευθύνης της λαμβάνοντας υπόψη πάντα το μέγεθος της έκθεσης και τα όρια ανοχής στον υπό εξέταση κίνδυνο. (βλ. άρθρο: «Ο Ρόλος της Κανονιστικής Συμμόρφωσης στο Solvency II», Μυρτώ Χαμπάκη, www.insuranceforum.gr).

Εν συντομία, τα καθήκοντα της λειτουργίας Κανονιστικής Συμμόρφωσης που συναντώνται σε σχετικές επιχειρησιακές πολιτικές, χωρίς να εξαντλούνται σε αυτά, συνοψίζονται ως ακολούθως:

- ❖ Διαμόρφωση κουλτούρας κανονιστικής συμμόρφωσης στη Διοίκηση, το προσωπικό και τα μέλη του δικτύου πρόσκτησης εργασιών.
- ❖ Σε περιπτώσεις παραβίασης της Νομοθεσίας, του εποπτικού κανονιστικού πλαισίου, των εσωτερικών κανόνων, των κωδίκων δεοντολογίας και εν γένει του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία της επιχείρησης, παροχή συστάσεων με σκοπό το μετριασμό των επιπτώσεων από αυτές και τη μείωση του κινδύνου επανάληψής τους.
- ❖ Παροχή συμβουλών στη Διοίκηση ως προς την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου, και την αξιολόγηση του εποπτικού κινδύνου (regulatory risk) και του κινδύνου δυσφήμισης (reputation risk)
- ❖ Συμμετοχή σε σχετικές ειδικές επιτροπές και γνωμοδότηση, ωστόσο η τελική απόφαση ανήκει στη διοίκηση/επιχειρηματική λειτουργία (business),
- ❖ Ενημέρωση των υπαλλήλων σχετικά με το ρυθμιστικό πλαίσιο,
- ❖ Επίβλεψη της τήρησης των προθεσμιών για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται από το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο μέσω των προγραμμάτων ελέγχου και ενημέρωση της διοίκησης για τυχόν παραβάσεις ή παραλείψεις,
- ❖ Συμμετοχή στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων ασφαλιστικών προϊόντων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τηρείται η νομοθεσία που αφορά στην προστασία του καταναλωτή.
- ❖ Διαμόρφωση εσωτερικών εγκυκλίων, διαδικασιών και κανονισμών εργασιών που περιορίζουν τους κινδύνους μη κανονιστικής συμμόρφωσης, στις περιπτώσεις που απαιτείται
- ❖ Παρακολούθηση, σε συνεργασία με νομικούς, των εξελίξεων στο θεσμικό/κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων,
- ❖ Επίβλεψη των υποβαλλομένων, από τους ασφαλισμένους, παραπόνων, την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων στην Εταιρεία και έλεγχος εάν τηρείται η αντίστοιχη νομοθεσία,
- ❖ Επικοινωνία με τις εποπτικές και άλλες αρχές, εθνικές και Ευρωπαϊκές, ιδιαίτερα σε ότι αφορά στην έγκαιρη υποβολή των προβλεπόμενων από τη

νομοθεσία εποπτικών αναφορών ή άλλων στοιχείων προς αυτές, ώστε να επιτυγχάνεται η εποικοδομητική συνεργασία με αυτές στα θέματα αρμοδιότητας της Μονάδας.

- ❖ Η διαχείριση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων
- ❖ Έλεγχος όσον αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των ασφαλισμένων, των υπαλλήλων και γενικότερα των στοιχείων της Εταιρείας.

Η ασφαλιστική νομοθεσία, προσδίδει ένα αναβαθμισμένο ρόλο στη Λειτουργία Κανονιστικής Συμμόρφωσης γεγονός που αυξάνει τα καθήκοντα αλλά και τη σημασία της αφού καλείται, μέσα στο πολύπλοκο χρηματοοικονομικό περιβάλλον που επιβαρύνεται και από τις ιδιαιτερότητες της παρούσας κατάστασης της ελληνικής οικονομίας, να εντοπίζει σε ταχύτατους ρυθμούς τις αλλαγές και να προσαρμόζει τη λειτουργία της επιχείρησης σύμφωνα με τις εποπτικές απαιτήσεις. (βλ. άρθρο: «Ο Ρόλος της Κανονιστικής Συμμόρφωσης στο Solvency II», Μυρτώ Χαμπάκη, www.insuranceforum.gr).

Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων

Η Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων υποστηρίζει το διοικητικό όργανο ή άλλα σχετικά όργανα της εταιρίας, αναφορικά με τη διαχείριση και τη συστηματική παρακολούθηση του Συστήματος Διαχείρισης Κινδύνων της εταιρίας. Τα βασικά της καθήκοντα συνοψίζονται ως ακολούθως:

- (α) στον εντοπισμό, στην αναγνώριση και την αξιολόγηση όλων των παρόντων και μελλοντικών κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένη η εταιρία στο σύνολό της
- (β) στην αναφορά των διαφόρων εκθέσεων σε κινδύνους προς τα αρμόδια διοικητικά όργανα που σχετίζονται με τις στρατηγικές επιλογές της εταιρίας, με την εταιρική στρατηγική που αφορά στη Διαχείριση Κινδύνων, με το επιχειρηματικό σχέδιο, με ενδεχόμενες συγχωνεύσεις ή εξαγορές, με μεγάλες επενδύσεις ή με νέες γραμμές προϊόντων
- (γ) στη διαχείριση εσωτερικών υποδειγμάτων/μοντέλων αλλά και στην αξιολόγησή της απόδοσής τους.

Η Λειτουργία Διαχείρισης Κινδύνων, είναι άκρως σημαντικό να ενσωματώνεται στην οργανωτική δομή της εταιρίας διασφαλίζοντας την ύπαρξη κατάλληλων γραμμών

επικοινωνίας που επιτρέπουν την ανεξαρτησία της και την ορθή άσκηση των αρμοδιοτήτων της εγκαίρως και σε συνεχή βάση.

(απόσπασμα από: Solvency II, Η «Μεγάλη Εικόνα», Μυρτώ Χαμπάκη, 2015, Insurance Innovation, σελ. 216).

Αξίζει να αναφερθεί ότι⁸ «στο επίκεντρο του στρατηγικού σχεδιασμού των ασφαλιστικών εταιρειών τοποθετείται πλέον (και) ο ρόλος του Γενικού Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων (CRO), σύμφωνα με όσα προκύπτουν από ειδική μελέτη της Ernst & Young (EY).

Όπως αναφέρεται αναλυτικά, οι γεωπολιτικές εξελίξεις, όπως το Brexit, εντείνουν το κλίμα αβεβαιότητας, ενισχύοντας το ρόλο του CRO, καθώς η λειτουργία της διαχείρισης κινδύνων δεν περιορίζεται πλέον σε ζητήματα συμμόρφωσης, αλλά επεκτείνεται και σε ζητήματα επιχειρηματικού σχεδιασμού και στρατηγικής.

Το νέο ενιαίο πλαίσιο λειτουργίας και εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων «Solvency II» δημιούργησε την ανάγκη άμεσης σύνδεσης των εννοιών της αξίας, του ρίσκου και των κεφαλαίων, τοποθετώντας τη διαχείριση κινδύνων στο επίκεντρο αυτής της προσπάθειας. Ως αποτέλεσμα, τα στελέχη που ασχολούνται με τη διαχείριση κινδύνων αναφέρουν ότι έχουν σταδιακά ανακαταναείμει το φόρτο εργασίας τους, αφιερώνοντας πλέον έως και το 90% του χρόνου τους στη διαχείριση της επιχείρησης, έναντι μόλις 10% σε θέματα συμμόρφωσης.

Χαρακτηριστική είναι η αντίδραση των CROs που συμμετείχαν στην έρευνα της EY, όταν τους ζητήθηκε να προσδιορίσουν πώς βλέπουν την αποστολή τους, με τις απαντήσεις να κατανέμονται ισομερώς σε τρεις ομάδες. Περίπου ένας στους τρεις παραμένει στην παραδοσιακή θεώρηση του ρόλου του για την προστασία της διοίκησης από ανεπιθύμητα συμβάντα. Μια δεύτερη ομάδα αναφέρεται στον προσδιορισμό των μελλοντικών κινδύνων, στην ανάδειξη και την ευαισθητοποίηση της επιχείρησης απέναντί τους. Τέλος, μια τρίτη ομάδα βλέπει την αποστολή του CRO ως μια άλλη όψη της στρατηγικής, συνυφασμένη με τη δημιουργία ευκαιριών. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην τρίτη ομάδα συγκλίνουν τα στελέχη που δραστηριοποιούνται σε πιο ώριμες και σταθερές αγορές.

---

⁸Πηγή:<https://www.ey.com/gr/en/newsroom/news-releases/news-ereuna-ey-metavalletai-drastika-o-rol-os-tou-genikou-dieuthinti-diaxeirisis-kindinwn-twn-asfalistikwn-etairaiwn>

Η ενίσχυση του ρόλου των CROs, σύμφωνα με την έρευνα, οδηγεί στην ανάγκη αντικειμενικής μέτρησης και αποτίμησης της προστιθέμενης αξίας της συνεισφοράς τους. Ωστόσο, η πλειοψηφία των CROs δεν έχουν υιοθετήσει μέχρι σήμερα αντικειμενικούς δείκτες αποδοτικότητας και θεωρούν ότι η επιτυχία τους επιβεβαιώνεται από τις θετικές αναφορές των οίκων αξιολόγησης ή των ελεγκτικών αρχών στην επιχείρηση, ή ακόμη και από τη θετική αξιολόγηση των διοικητικών συμβουλίων.

Το νέο περιβάλλον και οι αυξημένες αρμοδιότητες των CROs δημιουργούν και μια σειρά από νέες προκλήσεις, ιδιαίτερα ως προς την εφαρμογή της αρχής των τριών γραμμών άμυνας σε σχέση με τη διαχείριση κινδύνων. Βασικές προκλήσεις, σύμφωνα με την έρευνα, αποτελούν η δυσκαμψία που επιβάλλει το μοντέλο των τριών γραμμών άμυνας, το κόστος της εμπλοκής μεγάλου αριθμού στελεχών και η μειωμένη αίσθηση ανάληψης της ευθύνης από την πρώτη γραμμή άμυνας».

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν να διαθέτουν λειτουργία διαχείρισης κινδύνων. Η λειτουργία διαχείρισης κινδύνων ενημερώνει το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης σχετικά με τους δυνητικά σημαντικούς κινδύνους που εντοπίζονται.

Η λειτουργία διαχείρισης κινδύνων παρέχει ενημέρωση στο διοικητικό συμβούλιο σχετικά με λοιπές ειδικές περιοχές κινδύνου, τόσο με δική της πρωτοβουλία όσο και κατόπιν αιτήματος του διοικητικού συμβουλίου.

Διευκρινίζεται ότι σε κάθε περίπτωση το διοικητικό συμβούλιο της ασφαλιστικής επιχείρησης έχει την τελική ευθύνη:

- (α) να διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης κινδύνων,
- (β) να καθορίζει τη διάθεση της επιχείρησης ως προς την ανάληψη κινδύνων (risk appetite)
- (γ) να καθορίζει τα συνολικά όρια ανοχής των κινδύνων (overall risk tolerance limits)
- (δ) να εγκρίνει τις κύριες στρατηγικές και πολιτικές διαχείρισης κινδύνων.

Επισημαίνεται ότι προκειμένου να επιτευχθούν τα ανωτέρω, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν να διαθέτουν εγκεκριμένη από το αρμόδιο εποπτικό όργανο

(συνήθως το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας) πολιτική διαχείρισης κινδύνων η οποία κατ' ελάχιστον:

(α) προσδιορίζει όλες τις κατηγορίες κινδύνου και, για κάθε μία κατηγορία κινδύνου, τις μεθόδους μέτρησής του,

(β) περιγράφει τους τρόπους με τους οποίους η επιχείρηση διαχειρίζεται κάθε κατηγορία και περιοχή κινδύνου και κάθε δυνητική συσσώρευση κινδύνων,

(γ) περιγράφει τον τρόπο που η Κεφαλαιακή Απαίτηση Φερεγγυότητας (SCR) επηρεάζει και επηρεάζεται από τα υιοθετημένα όρια ανοχής και τον τρόπο που η Κεφαλαιακή Απαίτηση Φερεγγυότητας και τα υιοθετημένα όρια ανοχής λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση των συνολικών απαιτήσεων φερεγγυότητας, όπως αυτές προσδιορίζονται στην ίδια αξιολόγηση κινδύνων και φερεγγυότητας (ORSA),

(δ) καθορίζει τα επιμέρους όρια ανοχής της επιχείρησης εντός κάθε μίας κατηγορίας κινδύνου, σύμφωνα με τη συνολική διάθεση της επιχείρησης για ανάληψη κινδύνων και

(ε) περιγράφει τη συχνότητα και το περιεχόμενο των τακτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και τις συνθήκες υπό τις οποίες επιβάλλεται η διεξαγωγή έκτακτων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι σε γενικές γραμμές η πολιτική διαχείρισης κινδύνων μιας ασφαλιστικής επιχείρησης εστιάζει σε όλους τους κινδύνους τους οποίους ενδέχεται να αντιμετωπίσει και εμφανίζονται/ προκύπτουν από:

(α) Την υλοποίηση του Επιχειρηματικού Σχεδίου, για κάθε κλάδο ασφάλισης που ασκεί η επιχείρηση, δηλαδή τις ασφαλίσσεις αυτοκινήτου, λοιπών γενικών κλάδων (περιουσίας, κ.λπ.) και προσωπικές ασφαλίσσεις (υγείας, κ.λπ.) και τα βασικά οικονομικά μεγέθη που τις αφορούν, δηλαδή τα ασφάλιστρα, τις αποζημιώσεις, τα έξοδα, τα κέρδη και την κεφαλαιακή επάρκεια.

(β) Την ασφαλιστική δραστηριότητα (ασφαλιστικοί κίνδυνοι), η οποία (οι οποίοι) και σχετίζεται (σχετίζονται) ουσιαστικά με την υλοποίηση του Επιχειρηματικού Σχεδίου της επιχείρησης.

(γ) Τις επενδύσεις, από τις οποίες προκύπτουν ο κίνδυνος της αγοράς, της ρευστότητας, της συγκέντρωσης, και τις αντιστοίχισης των περιουσιακών στοιχείων με τις υποχρεώσεις.

(δ) Τις υποχρεώσεις προς την επιχείρηση, τραπεζών, εκδοτών ομολόγων, διαμεσολαβούντων, αντασφαλιστών, κ.λπ. η αθέτηση των οποίων συνιστά τον πιστωτικό κίνδυνο.

(ε) Τη λειτουργία της επιχείρησης, αναφορικά με:

- Τα μηχανογραφικά συστήματα.
- Τους ανθρώπινους πόρους.
- Τα εξωτερικά συμβάντα.
- Τη συνέχιση της δραστηριότητας.
- Την απάτη.

Οι κίνδυνοι στους οποίους είναι εκτεθειμένη η ασφαλιστική επιχείρηση είναι πολλοί.

Επιχειρείται μια γενική καταγραφή των συχνά απαντώμενων κινδύνων:

(οι ορισμοί που ακολουθούν είναι σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 4364/2016)

- Κίνδυνος Ανάλυσης Ασφαλίσεων (Ασφαλιστικός Κίνδυνος): ο κίνδυνος ζημίας ή δυσμενούς μεταβολής στην αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, λόγω ακατάλληλων παραδοχών κατά την τιμολόγηση και το σχηματισμό προβλέψεων.
- Κίνδυνος αγοράς: ο κίνδυνος ζημίας ή δυσμενούς χρηματοοικονομικής μεταβολής, που απορρέει, άμεσα ή έμμεσα, από τις διακυμάνσεις στο επίπεδο και στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς των στοιχείων του ενεργητικού ή παθητικού και των χρηματοπιστωτικών μέσων.
- Πιστωτικός Κίνδυνος: ο κίνδυνος ζημίας ή δυσμενούς χρηματοοικονομικής μεταβολής, που απορρέει από διακυμάνσεις στην πιστοληπτική κατάσταση των εκδοτών των χρηματοπιστωτικών μέσων ως και των εν γένει αντισυμβαλλομένων και οφειλετών προς τους οποίους οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις είναι εκτεθειμένες. Ο εν λόγω κίνδυνος εκδηλώνεται είτε ως κίνδυνος μη εκπλήρωσης ή πλημμελούς εκπλήρωσης από τον αντισυμβαλλόμενο (κίνδυνος αθέτησης) είτε ως κίνδυνος πιστωτικού περιθωρίου είτε ως κίνδυνος συγκέντρωσης κινδύνων αγοράς.
- Λειτουργικός Κίνδυνος: ο κίνδυνος ζημίας, είτε λόγω ανεπαρκειών και ελλείψεων στις εσωτερικές διαδικασίες, στα μηχανογραφικά και λοιπά λειτουργικά συστήματα ή στο ανθρώπινο δυναμικό είτε λόγω δυσμενών εξωτερικών παραγόντων.

- Κίνδυνος ρευστότητας: ο κίνδυνος αδυναμίας της ασφαλιστικής επιχείρησης να εκποιήσει επενδύσεις και άλλα περιουσιακά στοιχεία προκειμένου να προβεί στο διακανονισμό των οικονομικών υποχρεώσεων όταν αυτές καταστούν απαιτητές.
- Κίνδυνος συγκέντρωσης: όλες οι εκθέσεις στον κίνδυνο με ενδεχόμενη ζημία αρκετά σημαντική, σε βαθμό που να απειλείται η φερεγγυότητα ή η χρηματοοικονομική κατάσταση της ασφαλιστικής επιχείρησης.

Τέλος, ακολουθεί ενδεικτικά ένα risk assessment matrix για τη μέτρηση των κινδύνων μιας επιχείρησης:

		Consequences				
		Insignificant (1) No injuries / minimal financial loss	Minor (2) First aid treatment / medium financial loss	Moderate (3) Medical treatment / high financial loss	Major (4) Hospital / large financial loss	Catastrophic (5) Death / massive financial loss
Likelihood	Almost Certain (5) Often occurs / once a week	Moderate (5)	High (10)	High (15)	Catastrophic (20)	Catastrophic (25)
	Likely (4) Could easily happen / once a month	Moderate (4)	Moderate (8)	High (12)	Catastrophic (16)	Catastrophic (20)
	Possible (3) Could happen or know it to happen / once a year	Low (3)	Moderate (6)	Moderate (9)	High (12)	High (15)
	Unlikely (2) Hasn't happened yet but could / once every 10 years	Low (2)	Moderate (4)	Moderate (6)	Moderate (8)	High (10)
	Rare (1) Conceivable but only on extreme circumstances / once in 100 years	Low (1)	Low (2)	Low (3)	Moderate (4)	Moderate (5)

πηγή: <https://safeworkpro.com/risk-assessment/an-example-of-risk-assessment-matrix>

Αναλογιστική Λειτουργία

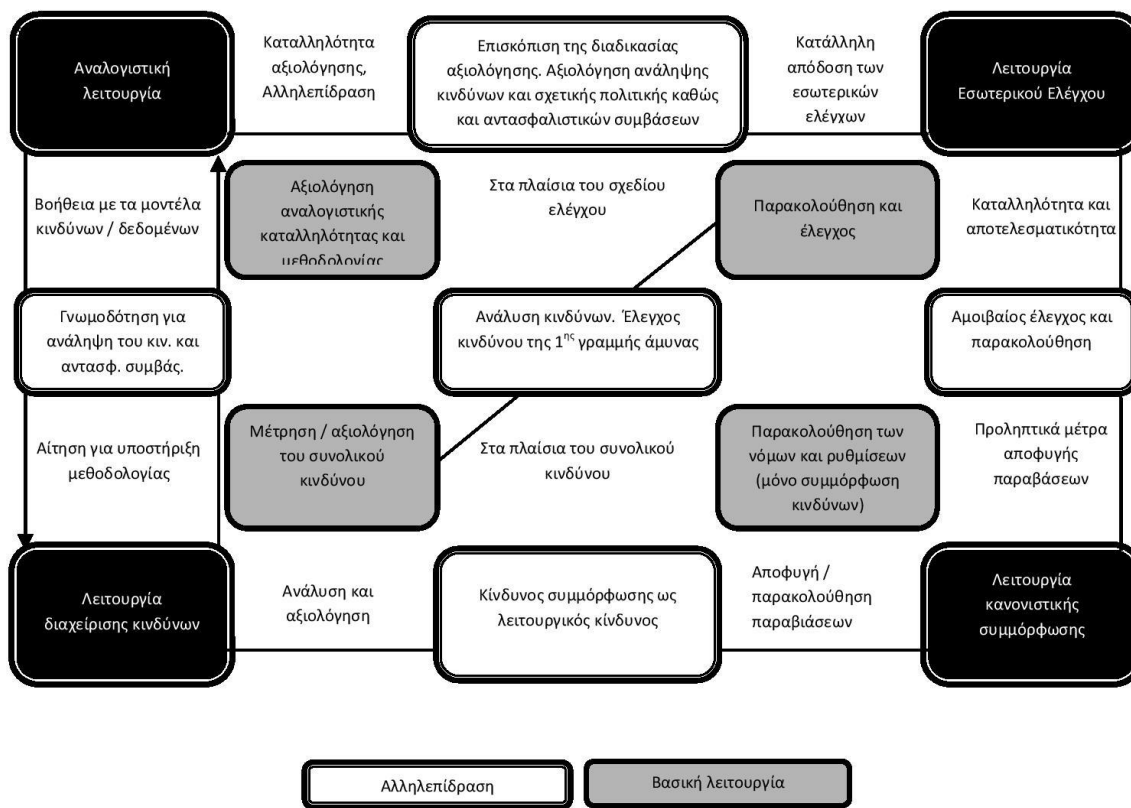
Σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4364/2016 η ασφαλιστική επιχείρηση οφείλει να διαθέτει αποτελεσματική αναλογιστική λειτουργία ώστε να:

- α) συντονίζει τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων,
- β) διασφαλίζει την καταλληλότητα των μεθόδων και των υποκείμενων υποδειγμάτων που χρησιμοποιούνται, καθώς και των παραδοχών που γίνονται κατά τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων,
- γ) αξιολογεί την επάρκεια και ποιότητα των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων,

- δ) συγκρίνει τις βέλτιστες εκτιμήσεις σε σχέση με τις εμπειρικές παρατηρήσεις,
- ε) ενημερώνει το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης σχετικά με την αξιοπιστία και επάρκεια του υπολογισμού των τεχνικών προβλέψεων,
- στ) επιβλέπει τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων,
- ζ) εκφράζει γνώμη για τη γενική πολιτική ανάληψης ασφαλιστικών ή αντασφαλιστικών κινδύνων,
- η) εκφράζει γνώμη σχετικά με την καταλληλότητα των συμφωνιών αντασφάλισης ή επανεκχώρησης της επιχείρησης,
- θ) συμβάλλει στην αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης κινδύνων.

Οι εργασίες που περιλαμβάνονται στην αναλογιστική λειτουργία εκτελούνται από πρόσωπα που διαθέτουν γνώση αναλογιστικών και οικονομικών μαθηματικών ανάλογη προς τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των κινδύνων που είναι εγγενείς της επιχειρηματικής δραστηριότητας της ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης, και τα οποία αποδεικνύουν την εμπειρία τους σχετικά με τα ισχύοντα επαγγελματικά και λοιπά πρότυπα.

Αλληλοεπικάλυψη των 4 βασικών λειτουργιών εντός της ασφαλιστικής επιχείρησης

Πηγή: Munich Re, «Αλληλεπίδραση των τεσσάρων κρίσιμων λειτουργιών»

https://www.munichre.com/site/corporate/get/documents_E-1335358018/mr/assetpool.shared/Documents/5_Touch/_Publications/302-07752_en.pdf

Όπως είναι αναμενόμενο, υπάρχουν αρκετά σημεία όπου οι αρμοδιότητες των εν λόγω λειτουργιών επικαλύπτουν η μια την άλλη. Προκειμένου να αποφευχθούν στην πράξη οι λειτουργικές επικαλύψεις και στο πλαίσιο της αποτελεσματικότερης και αποδοτικότερης διακυβέρνησης της ασφαλιστικής επιχείρησης, απαιτείται η στενή συνεργασία μεταξύ των υπευθύνων προσώπων των τεσσάρων βασικών λειτουργιών.

Στο ως άνω σχεδιάγραμμα, οι επικαλύψεις εντοπίζονται με το λευκό χρώμα ενώ οι βασικές ευθύνες εκάστης λειτουργίας εντοπίζονται με το γκριζό χρώμα.

Εξωτερική ανάθεση (εξωπορισμός)

Εξωτερική ανάθεση σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 3 του ν. 4364/2016 είναι: «συμφωνία, οποιασδήποτε μορφής, μεταξύ μιας ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής επιχείρησης και ενός παρόχου υπηρεσιών, υποκείμενου ή όχι σε εποπτεία, με την οποία ο εν λόγω πάροχος αναλαμβάνει, άμεσα ή ως υπεργολάβος, τη διεκπεραίωση διαδικασιών, την παροχή υπηρεσιών ή την εκτέλεση δραστηριοτήτων, που διαφορετικά θα είχαν διενεργηθεί από την ίδια την ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείρηση».

Σημειώνεται ότι απαγορεύεται η εξωτερική ανάθεση κρίσιμων ή σημαντικών λειτουργιών ή εργασιών, όταν προκαλείται ή μπορεί να προκληθεί:

(α) ουσιώδης μείωση ή υποβάθμιση της ποιότητας του συστήματος διακυβέρνησης της επιχείρησης

(β)αδικαιολόγητη αύξηση του λειτουργικού κινδύνου

(γ) μείωση της ικανότητας της Εποπτικής Αρχής ή άλλης Εποπτικής Αρχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παρακολουθεί την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της επιχείρησης

(δ) υπονόμηση της αδιάλειπτης και πλήρους εξυπηρέτησης των εν γένει ασφαλισμένων της επιχείρησης.

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις οφείλουν να ενημερώνουν εγκαίρως την Εποπτική Αρχή πριν από την εξωτερική ανάθεση κρίσιμων ή σημαντικών λειτουργιών ή εργασιών, καθώς και τυχόν μεταγενέστερες σημαντικές αλλαγές σε σχέση με τις λειτουργίες ή εργασίες αυτές.

Ειδικά όσον αφορά τις βασικές λειτουργίες (λειτουργία εσωτερικού ελέγχου, λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης, λειτουργία διαχείρισης κινδύνων, αναλογιστική λειτουργία) και σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 60/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος: «Υιοθέτηση Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (EIOPA) σχετικά με το σύστημα διακυβέρνησης (EIOPA – BoS -14-253/28.01.2015), η ασφαλιστική επιχείρηση για εργασίες ανατιθέμενες σε εξωτερικό πάροχο οι οποίες περιλαμβάνονται σε μία βασική λειτουργία, ορίζει ως γενικό υπεύθυνο για τις εργασίες αυτές ένα πρόσωπο εντός της επιχείρησης, το οποίο διαθέτει την καταλληλότητα και

αξιοπιστία, καθώς και την επαρκή γνώση και την πείρα που απαιτούνται σε σχέση με τις ανατιθέμενες εργασίες της βασικής λειτουργίας, ώστε να είναι σε θέση να ελέγχει και να αξιολογεί την επίδοση και τα αποτελέσματα του εκάστοτε παρόχου υπηρεσιών. Το εν λόγω πρόσωπο, που έχει οριστεί ως γενικός υπεύθυνος των ανατιθέμενων εξωτερικά εργασιών της βασικής λειτουργίας, αποτελεί το πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για τις εν λόγω εργασίες της βασικής λειτουργίας, σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 4364/2016, και είναι αυτό που κοινοποιείται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Σύμφωνα με το άρθρο 274 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 της Επιτροπής της 10.10.2014 για τη συμπλήρωση της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που προτίθενται να αναθέσουν επιχειρησιακές λειτουργίες ή ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές δραστηριότητες σε πάροχο υπηρεσιών οφείλουν να καταρτίζουν γραπτώς τεκμηριωμένη πολιτική για εξωτερικές αναθέσεις η οποία να λαμβάνει υπόψη τον αντίκτυπο της εξωτερικής ανάθεσης στην επιχείρηση.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον ανωτέρω αναφερόμενο Κανονισμό, κατά την επιλογή προσώπου (φυσικού ή νομικού) προς το οποίο γίνεται εξωτερική ανάθεση, η ασφαλιστική επιχείρηση θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι:

- I. διεξάγεται αναλυτική εξέταση για να εξασφαλιστεί ότι ο υποψήφιος πάροχος υπηρεσιών έχει την ικανότητα, τα προσόντα και κάθε άδεια που απαιτείται από τη νομοθεσία για να ασκήσει ικανοποιητικά τις ζητούμενες λειτουργίες ή δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους και τις ανάγκες της επιχείρησης
- II. ο πάροχος υπηρεσιών έχει λάβει όλα τα μέσα που εξασφαλίζουν ότι δεν υπάρχει ρητή ή δυνητική σύγκρουση συμφερόντων που θα έθετε σε κίνδυνο την κάλυψη των αναγκών της αναθέτουσας επιχείρησης
- III. συνάπτεται γραπτή συμφωνία μεταξύ της επιχείρησης και του φορέα παροχής υπηρεσιών, η οποία ορίζει με ακρίβεια τα αντίστοιχα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της επιχείρησης και του φορέα παροχής υπηρεσιών
- IV. οι γενικοί όροι και προϋποθέσεις της συμφωνίας εξωτερικής ανάθεσης, εξηγούνται με σαφήνεια στο διοικητικό συμβούλιο και εγκρίνονται από αυτό
- V. η εξωτερική ανάθεση δεν έχει ως αποτέλεσμα την παραβίαση κανενός νόμου, ιδίως όσον αφορά τους κανόνες προστασίας των δεδομένων

VI. Ο πάροχος υπηρεσιών υπόκειται στις ίδιες διατάξεις σχετικά με την ασφάλεια και την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που αφορούν την επιχείρηση ή τους αντισυμβαλλομένους ή δικαιούχους της, οι οποίες ισχύουν για την επιχείρηση

Η γραπτή συμφωνία που αναφέρεται παραπάνω στην παράγραφο III, και η οποία συνάπτεται μεταξύ της επιχείρησης και του φορέα παροχής υπηρεσιών, αναφέρει ιδίως με σαφήνεια όλες τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- I. τα καθήκοντα και τις ευθύνες αμφοτέρων των εμπλεκόμενων μερών
- II. τη δέσμευση του παρόχου υπηρεσιών να συμμορφώνεται με όλες τις ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές απαιτήσεις και κατευθυντήριες γραμμές καθώς και πολιτικές που έχουν εγκριθεί από την επιχείρηση και να συνεργάζεται με την εποπτική αρχή της επιχείρησης, όσον αφορά τη λειτουργία ή τη δραστηριότητα που του έχει ανατεθεί
- III. την υποχρέωση του παρόχου υπηρεσιών να γνωστοποιεί κάθε εξέλιξη που ενδέχεται να έχει σημαντική επίπτωση στην ικανότητά του να ασκήσει τα καθήκοντα και τις δραστηριότητες που του έχουν ανατεθεί αποτελεσματικά και σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις
- IV. μια περίοδο προειδοποίησης για την καταγγελία της σύμβασης από τον πάροχο της υπηρεσίας, η οποία πρέπει να είναι εύλογη ώστε να επιτρέπει στην επιχείρηση να βρει μια εναλλακτική λύση
- V. η επιχείρηση είναι σε θέση να καταγγείλει τη συμφωνία εξωτερικής ανάθεσης, εάν αυτό είναι απαραίτητο, χωρίς να θίγεται η συνέχεια και η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχει στους ασφαλισμένους της
- VI. η επιχείρηση διατηρεί το δικαίωμα να ενημερώνεται σχετικά με τις λειτουργίες και δραστηριότητες που έχει αναθέσει και τις επιδόσεις του παρόχου υπηρεσιών καθώς και το δικαίωμα να εκδίδει γενικές κατευθυντήριες γραμμές και ατομικές οδηγίες προς τον πάροχο των υπηρεσιών, ως προς τα στοιχεία που οφείλει να λαμβάνει υπόψη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων ή δραστηριοτήτων που του έχουν ανατεθεί
- VII. ο πάροχος υπηρεσιών προστατεύει κάθε εμπιστευτική πληροφορία που αφορά την επιχείρηση και τους ασφαλισμένους, τους δικαιούχους, τους υπαλλήλους, τα συμβαλλόμενα μέρη και όλα τα άλλα πρόσωπα
- VIII. η εταιρεία, ο εξωτερικός ελεγκτής της και η εποπτική αρχή έχουν πραγματική πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που αφορούν τα καθήκοντα και τις

- δραστηριότητες της εξωτερικής ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της διεξαγωγής επιτόπιων ελέγχων στις εγκαταστάσεις του παρόχου των υπηρεσιών
- IX. όταν ενδείκνυται και είναι αναγκαίο για τους σκοπούς της εποπτείας, η εποπτική αρχή μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις απευθείας στον πάροχο υπηρεσιών, στις οποίες ο φορέας παροχής υπηρεσιών απαντά
- X. η εταιρεία να λάβει πληροφορίες σχετικά με τις ανατεθείσες δραστηριότητες και μπορεί να εκδίδει οδηγίες σχετικά με τις ανατεθείσες δραστηριότητες και λειτουργίες
- XI. τους όρους και προϋποθέσεις, κατά περίπτωση, βάσει των οποίων ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να αναθέσει με υπεργολαβία οποιοδήποτε από τα ανατεθέντα καθήκοντα και τις δραστηριότητες
- XII. τα καθήκοντα και οι ευθύνες του παρόχου της υπηρεσίας που απορρέουν από τη συμφωνία με την εταιρεία, δεν επηρεάζονται από τυχόν ανάθεση με υπεργολαβία σύμφωνα με το σημείο XI.

Βιβλιογραφικές αναφορές & Αρθρογραφίες

Cadbury report, 1992, Report of the Committee on the Financial Aspects of Corporate Governance (London)

La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A. and Vishny, R., W., 2000. Agency Problems and Dividend Policies around the World, *Journal of Finance*, 55(1), pp. 1-33.

Standard and Poor's, (June 2013, www.standardandpoors.com) "What may cause Insurance Companies to Fail", Standard and Poor's Rating Services.

Cornelius, P., 2005, Good Corporate Practices in Poor Corporate Governance Systems: Some evidence from the global competitiveness report, *International Journal of Business in Society*.

Shleifer, A. and Vishny, R., W., 1989. Management entrenchment: The case of manager specific investments, *Journal of Financial Economics*, 25, pp. 123-140

Shleifer, A. and Vishny, R., W., 1997. A survey of Corporate Governance, *Journal of Finance*, 52(2), pp. 737-783.

Mc Kinsey Global Survey Results, 2009, Deutsche Bank 2000, 2003 & 2005).

The Institute of Internal Auditors Position Paper on the Three Lines of Defence in effective risk management and control, 2013.

MA-Austria (Supervisory Authority of the Financial Market, 2012), «Η σχέση των τεσσάρων λειτουργιών εντός του Συστήματος Εταιρικής Διακυβέρνησης».

https://www.munichre.com/site/corporate/get/documents_E-1335358018/mr/assetpool.shared/Documents/5_Touch/_Publications/302-07752_en.pdf

COSO, 2011, Internal Control – Integrated Framework (on public exposure), www.ic.coso.org

Insurance Europe:

https://www.insuranceeurope.eu/search?search_api_views_fulltext=SOLVENCY+II

<https://www.iod.com/services/information-and-advice/resources-and-factsheets/details/What-is-the-role-of-the-board>

Actuarial Association of Europe:

<https://actuary.eu/?s=solvency+ii>

European Commission Solvency II:

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/insurance-and-pensions_en

<https://safeworkpro.safeworkpro.com/risk-assessment/an-example-of-risk-assessment-matrix>)

<https://www.complianceweek.com/>

<https://www.compliance.gr/idiotiki-asfalisi>

<https://www.compliance.gr/diakyvernisi>

https://apothesis.lib.teicrete.gr/bitstream/handle/11713/5835/Mania_Marianthi2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y

<https://insuranceforum.gr/specialist/o-%CF%81%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CF%83%CF%85%CE%BC%CE%BC%CF%8C%CF%81%CF%86%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83/>

http://www.grant-thornton.gr/globalassets/1.-member-firms/greece/insights/pdfs/surveys/gt_corporate-governance_2015_gr.pdf

Grant Thornton IBR 2015, Μεθοδολογία για τους ορισμούς των αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών APACS

<https://www.ey.com/gr/en/newsroom/news-releases/news-ereuna-ey-metavalletai-drastika-o-rolos-tou-genikou-dieuthinti-diaxeirisis-kindinwn-twn-asfalistikwn-etairiwn>)

https://www.researchgate.net/publication/321489561_Audit_Committees_of_Public_Interest_Entities_Their_role_in_a_financial_statements_audit

Bank of Greece: <https://www.bankofgreece.gr/Pages/el/deia/solvencyII.aspx>

Διεθνές Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου (IPPF), έκδοση 2013, Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών

Solvency II Εποπτεία των (Αντ) ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, Ιωάννης Κ. Ρόκας, 2016, Εκδόσεις Σάκκουλα

Solvency II, Η «Μεγάλη Εικόνα», Μυρτώ Χαμπάκη, 2015, Insurance Innovation

Χ. Λιβαδάς, (2015). «Το ΔΣ της Ανώνυμης Εταιρείας και οι Κανόνες Εταιρικής Διακυβέρνησης, Η επίδραση του θετικού δικαίου», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

Β. Καζάς (2004), «Προβληματισμοί και τάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση», Οικονομικός Ταχυδρόμος, Απρίλιος 2004.

Ν.Γ. Τραύλος, 2002, «Εταιρική Διακυβέρνηση – Έννοιες και εμπειρικά πορίσματα».

Καραγιάννης, Α. 2006. Εταιρική Διακυβέρνηση και ΔΕΚΟ, Οικονομικά Χρονικά, 134, pp. 34-37.

Κουτούπης Α., 2009, Οι επιδράσεις του Θεσμικού Πλαισίου Εταιρικής Διακυβέρνησης και των Βέλτιστων Πρακτικών στην Ανάπτυξη των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Επιχειρήσεων, Διδακτορική Διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Λούκα Σπανού, Δημοσιευμένο Άρθρο, Οικονομικά Θέματα, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών: «Συστήματα Εταιρικής Διακυβέρνησης και Σύγχρονη Επιχείρηση».

Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης ΣΕΒ για τις εισηγμένες Εταιρίες, Οκτώβριος 2013.

Κ.Ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιριών.

Ν. 4548/2018 Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιριών.

Νόμος 3016/2002 Για την Εταιρική Διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις.

Νόμος 4364/2016 Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), στα άρθρα 2 και 8 της Οδηγίας 2014/51/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με την τροποποίηση των Οδηγιών 2003/71/EK και 2009/138/EK, και των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010, όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (εφεξής ΕΑΑΕΣ) και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών, καθώς και στο άρθρο 4 της Οδηγίας 2011/89/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων και συναφείς διατάξεις της νομοθεσίας περί της ιδιωτικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις.

60/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος: «Υιοθέτηση Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) σχετικά με το σύστημα διακυβέρνησης (ΕΙΟΡΑ – BoS -14-253/28.01.2015)

77/12-02-2016 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος: Υιοθέτηση Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) σχετικά με την υποβολή στοιχείων και τη δημοσιοποίηση (ΕΙΟΡΑ-BoS-15-109/14.9.2015).

Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός ΕΕ 2015/35 της Επιτροπής της 10.10.2014 για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II)